

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ANUL XV
Nr. 15 (519)
Sâmbătă
8 aprilie
1972
8 pagini
1 leu

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

O întreprindere

Sunt trei fenomene pe care le considerăm de primă importanță în literatura noastră în ultimii ani; trei procese în curs, ale căror roade sînt de acum manifeste: procesul valorificării moștenirii literare, procesul deschiderii spre un univers al literelor, artelor, gândirii, și, în sfîrșit, contactul viu, placentar al creației literare cu realitățile contemporane.

O falsă antinomie tulbură multe spirite între cele două războaie, „Tradiționaliști și moderniști se înfruntă, situîndu-se pe poziții ce păreau ireductibile. O decupare silnică într-un continuum temporal determină o împărțire arbitrară a valorilor, o contradicție sterilă între poli opuși, între perspective. Aderenții la „tradiții“ se situau la polul opus al aderenților la „inovare“. Fatalitate a unei „querelle des anciens et de modernes“? Inevitabil conflict între generații? O firească maree există în viața spiritului, a culturii, există înclinații conservatoare și progresiste, legitime chemări spre păstrare și înnoire. Dar cînd fețele lui Janus bifrons nu mai sînt socotite aspecte diverse ale aceluiași chip, puncte de vedere deosebite asupra aceluiași realități, ci sînt ipostaziate și opuse ca doi poli contrari, ceva este sfîrșit în organele marelui corp al literelor sau culturii și conflictul e semn al crizei.

S-a produs, oarecum pe nevăzute, în anii noștri, o întîlnire a tradițiilor și a voinței de inovație; s-a depășit falsă antinomie a tradiționalismului și modernismului. Aceasta, înainte de toate, printr-o întoarcere sinceră spre sursele vivificatoare ale culturii noastre. Am regăsit rădăcinile ființei noastre spirituale. Am avut revelația izvoarelor creației noastre în inițiativele, în opera, în modelele exemplare, în triumfurile și eșecurile predecesorilor noștri. Desigur, n-a fost ușor să regăsești cele mai bune căi de comunicare. Procesul pe care ne-am obișnuit să-l numim al valorificării moștenirii literare nu este doar acela al receptării unor date. Nu moștenești în cele ale culturii, ale gândirii decât ceea ce ești vrednic să moștenești. Primim doar ceea ce cucurim cu efort. A trebuit să se defrișeze hățușul în care erau ascunse comorile trecutului. Toate acele ediții, exegeze, comentarii critice, istoriile toate, monografiile ori eseurile care ne-au redat scriitorii și opere, curente, vechi comunități de lucru și simțire toată munca — uneori aridă — a biografilor, bibliografilor și editorilor a lărgit considerabil însuși corpul literaturii noastre. O nouă viziune critică mijloca gustului nostru opere ce păreau renovate. Perspectivă de arhivar? Nu desigur. Tradițiile — mai vechi ori mai noi, Ion Budai-Deleanu ca și Blaga, Filimon ca și Urmuz nu înseamnă trecutul abolit, mumificat, reînspoiat cultului în mod artificial. Tradițiile au renăscut mai bogate, mai vii uneori decât au fost poate în timpul din care au purces. Căci nu numai situația unor scriitori sau a unor opere s-a modificat ca urmare a transformării gustului, a inteligenței critice, a viziunii despre lume și artă ci și prezența lor. A fi prezent înseamnă a acționa asupra creației în prezent. Niciodată unii mari scriitori ai trecutului n-au cunoscut o mai activă prezență a lor ca în zilele noastre. De aceea putem spune că sînt azi mai vii decât au fost vreodată.

Această viață vine din operă dar și

Nicolae BALOTA

(Continuare în pag. 3)

În pagina 4-5:

Rimbaud
de Al. Rosetti
Versuri
de Horia Zilieru

BRANCUȘI:
PORTRET DE FEMEIE
(Colecția
M-lle Henry,
Paris)

valeriu pantazi

Ridică-se cîmpia în picioare!

Aș vrea să fiu măcar o zi poetul
din răsărit, pînă la răsărit,
cu ochii limpezii de nemurirea
acestei griu din care am venit.

Să fiu chiar eu un trup scîldat de mare
înzăpezit, zefificat la timp,
mînuiea unei zile oarecare
în carnea mea, firesc să se întimpl.

Ridică-se cîmpia în picioare!
Să fac un pas în apa ei de lut,
să-mi taie gura cea mai simplă floare
cu singele, pămîntul să-l sărut.

paul emanuel

Se ghicea zodia nouă

Se ghicea zodia nouă după
petecele de zăpadă opace printre arbori
din zone inconștiente răbănușe timide
oferetele vînturilor roșii. În obscuritate
eu am văzut firava corolă de magnolie
era sub aceeași antică lumină.

M-am căznit să descifrez criptogramele
pămîntului. Și ale astrilor de deasupra.
Un miros de gutui putrede și cenușă
incandescentă
memoria balansează teribil acuma
în scurta seară de martie și cîntecul
cocoșului sălbatec.

Orașul, vatră a istoriei

În zilele acestei primăveri, despre care nu vom adăuga că e capricioasă — pentru că toate primăverile bucureștene sînt astfel — noi pietonii, sau „umbrații cu picioarele“, cum zicea T. Arghezi, declarîndu-ne așa cu mindrie, atîta vreme cît sîntem încă în majoritate, ne-am dezmoșit în lunși plimbări prin ceea ce poezia numește „natura renăscută“. Natura se prelungește în mod fericit în București și cum numai ea știe de puternic, invadînd ungherele lui pitorești, erupînd în somptuoasele parcuri, ba uneori strecurîndu-se și printre pietrele caldarimului. Dar nu despre aceasta am fi vrut să aducem vorba ci despre natura proprie orașului, adică despre străzi, case și oameni care trăiesc în solidaritate reciprocă și nu pot fi înțeleși decît ca atare. Și în acest caz, se adaugă prin alte forțe, alte realități, care înlocuiesc pe cele trecute, de multe ori în felul în care se succed generațiile în imaginea lui Homer, adică asemeni cu căderea frunzelor și înmugurirea altora, noi. Se ridică deci cartiere și case, se taie sau se lărgesc străzi, îngustînd fatalmente realitatea trecutului care trebuie totuși să rămîind.

Nu, nu vom adăuga vocea noastră clamînd pentru a deplînge demoierea de pildă a casei lui Mateescu, deoarece în realitatea ei ideală, continuă pentru noi să existe. Dar o plimbare simplă pe străzile orașului nostru ne pune în fața unei inovații cu adevărat nepădăcută, aceea a unor dese schimbări de nume de străzi. Meteahnă mai veche, pentru că ni s-a întîmplat să constatăm în decursul unei singure generații schimbarea de două sau trei ori a cîte unui nume de stradă.

Numele unei străzi trebuie să aibe o anumită semnificație pe care chiar dacă n-a avut-o inițial o cîștigă cu timpul.

Pînă acum o sută de ani, putem spune că orice nume de stradă din București și orice denumire topografică în genere corespundeau unei realități de care lumea era perfect conștientă și că ele nu se schimbau decît atunci cînd altă realitate, mai imperioasă, îi lua locul. Nu întîmplător, deci, o stradă se numea Podul Mogoșoaii, alta Ulița Selarilor, alta Podul Belicului sau Podul de pămînt. Peste numele acestea s-au suprapus, printre altele, și acelea țesute din fantezia erudiții a edililor cu pretenții de la sfîrșitul secolului trecut, care ne-au blagoslovit cu nume de tipul străzii Echinocaulului, Osiris, Sapienței, Bolidului etc. Aceste denumiri, despre care Zarișopol pretindea că înseamnă „Mitică în delir cultural“, provoacă un fel de haz eclatant chiar atunci cînd ele nu sînt numai ridicole, cum e cazul cu Strada Epicolului, sub care se ascunde din motive de pudicitate numele filosofului Epicur.

Azi, relația care ar trebui cît de cît să existe între o denumire și locul respectiv e aproape totdeauna anulată. Care ar putea fi legătura între orașul Galați și piața care-i poartă în București numele? Sau între strada Nuferilor și eventuala floră pe care firma o evocă? Sau, ferească Sfințul! între Strada Venerii și bravii cetățeni care locuiesc pe ea? Nouă ni se pare că numele lui Tudor Arghezi ar fi putut figura pe tăblița unei străzi importante din cartierul care va constitui obiectiv de pelerinaj în căutarea aceluia care a fost și poetul Mărțișorului.

Înlocuirea unui nume de stradă nu poate fi, după părerea noastră, decît o treabă de obște, iar operația cînd se face cădă să nu ignore o tradiție constituită, o amintire cu anumite rezonanțe, sau

Alexandru GEORGE

(Continuare în pag. 7)

Conferința națională a scriitorilor dezbatere

A răspunde

E destul de multă vreme de cînd s-a simțit nevoia unei distincții, din unghiul literaturii, între experiență și experiment. Experiența ar fi tot ceea ce scriitorul — ca om și ca artist — suportă, tot ceea ce îl provoacă și îi provoacă răspunsuri semnificative, toate influențele, de proveniențe diverse, care se încrușează în personalitatea lui și toate consecințele, nu o dată imprevizibile, cărora le dau naștere aceste influențe inextricabil amestecate, adeseori contradictorii. Scriitorul — ca orice om de altfel — nu poate fi decît obiect al experienței; dar un obiect paradoxal căci pasiv pe de o parte, el se dovedește esențial creator pe de alta: acceptîndu-și sau contestîndu-și experiența (ceea ce se poate face într-o infinitate de feluri), el îi dă un sens pe care experiența ca atare nu-l propunea, un sens nou, ulmitor ca o invenție îndrăzneată și totuși firesc, într-un fel firesc încă și imposibil să-l concepim altfel; un sens liber și necesar totodată. Desigur, experiența nu se acumulează pentru că ea nu este divizibilă, cantitativă; ea nu constituie o moștenire sau, într-un înțeles oricît de larg, o avere; și dacă se vorbește uneori de o experiență mai bogată sau mai săracă referința principală (cînd nu e vorba de o simplă confuzie a punctelor de vedere) este la calitatea răspunsurilor pe care le provoacă, la amploarea forței creatoare de sens pe care a stîrnit-o. Întrebarea care se pune este: al cui obiect de experiență sîntem? Al existenței, ca să nu spunem al destinului: evenimentele istorice și cele cotidiene (cu însemnătatea lor sau cu lipsa lor de însemnătate), relațiile care se încheagă sau se rup, sentimentele, iluziile și deziluziile, bolile și cărțile — și cîte și mai cîte — ne pun mereu la încercare (verbul latin *experiri*, din care s-a format *experiența*, înseamnă exact asta: a pune la încercare). Rezultă destul de limpede, cred, că nimeni nu-și poate propune — decît naiv fiind, în accepția peiorativă a cuvîntului — să-și „îmbogățească experiența“; experiența e în fiecare clipă totală și actuală, artistul nu face altceva decît să-i dea un sens; sau pur și simplu: sens. Așa mai adăuga, împotriva încă răspînditelor erori ale biografismului și psihologismului în înțelegerea literaturii, că experiența nu e decît aparent și superficial personală, esențial ea este impersonală; personalitatea scriitorului (care e mai mult o fatalitate decît rezultatul unui efort de a obține) începe și se sfîrșește odată cu descoperirea sau recunoașterea acestei impersonalități.

De cîteva decenii se discută tot mai mult despre o „literatură experimentală“, bazată pe experiment. Scriitorul care ar ilustra un astfel de demers ar fi un experimentator. Experimentul e provocarea deliberată a unei reacții, procedeu larg răspîndit în toate ști-

ințele experimentale. Însuși termenul, care altădată ar fi părut rebarbativ din pricina conotațiilor lui științifice, tînde a fi adoptat astăzi tocmai pentru că se potrivește exigențelor stilistice ale unei epoci de revoluție tehnologică și științifică. (De altfel, o parte a artei experimentale e direct legată de progresele tehnicii: muzica electronică, poezia cibernetică etc. sfera experimentalismului artistic este însă mai largă.) În literatură spiritul experimental a luat de cele mai multe ori forme lingvistice. Eliberat de prejudecata „expresiei“ sau a „comunicării“, poetul experimental pune la încercare limbajul, adeseori dislocîndu-l sau dezarticulîndu-l; uneori distrugîndu-l spre a-l reconstitui după alte criterii. Provocarea limbajului se voia totodată o provocare a cititorului (dar acesta, de la o vreme, se lasă din ce în ce mai puțin provocat, iritatarea lui cedînd locul indiferenței). Rezultatele experimentalismului sînt totuși cîteodată interesante, chiar și prin sterilitatea lor. Explorarea zonelor marginale ale literaturii poate lărgi și totodată limpezi conștiința literaturii. Antihedonismul declarat al celor mai mulți dintre experimențialiști sfîrșește prin a atrage atenția că arta nu trebuie să producă în primul rînd plăcere (ceea ce reprezintă un câștig și pentru concepția artei ca răspuns dat experienței; răspuns care nu trebuie să se îngrijească să fie „plăcut“ și „confortabil“ cum l-ar dori noul filistinism al societății industriale, mai pernicios pentru că e mai generalizat decît cel vechi). Experimentalismul (radical deosebit de avangardismul interbelic, în ciuda unor asemănări care sînt cu atît mai nesemnificative cu cît sînt mai izbtoare pentru observatorul profan) are un singur neajuns cu adevărat grav: acela de a întoarce spatele experienței, așa cum încercăm s-o definim adeseori. El nu poate aspira în mod legitim — cum susțin unii dintre apărătorii lui — să anuleze opoziția dintre cultura umanistă și cea științifică; emoțiile și senzațiile din care se țese arta (și care, rupt, nu „exprimă“ experiența, dar îi răspund) nu vor putea fi niciodată programate, — din fericire sau din nefericire. Oricît de surprinzător ar părea, ceea ce va rămîne de pe urma experimentalismului — al cărui reprezentanți se voiau și se mai vor încă liberi de orice criterii morale, „savanți“ care n-au nimic de a face cu joasa specie a „jurnalismului moral“ — va fi tocmai sensul unui eșec moral (de care nu este cu totul străină nici știința contemporană, atît de inventivă în ordinea mijloacelor de distrugere); și, poate, o reînnoită nevoie de dialog, un spor al capacității de a răspunde (în toate sensurile).

Matei CALINESCU

ecoul săptămîinii

Cadran solar

În săptămîina aceasta s-a încheiat cu un deosebit succes politic și economic prestigioasă vizită pe care șeful partidului și al statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o într-un șir de opt țări ale continentului african: Algeria, Africa Centrală, Congo, Zair, Zambia, Tanzania, Sudan, Egipt.

Contactele directe la nivel înalt între oamenii politici au demonstrat încă o dată utilitatea relațiilor internaționale bizuite pe principiul fundamental promovat cu consecvență de către Partidul și guvernul nostru; principiul respectării reciproce a suveranității statelor și neamsecului în treburile interne, o lupte pentru fundamentarea păcii și a progresului pentru abolirea definitivă a colonialismului și a neocolonialismului, pentru înălțarea pozițiilor de forță în relațiile internaționale.

Presă internațională a subliniat în toată această perioadă importanța călătoriei tovarășului Nicolae Ceaușescu, socotit azi ca fiind una

din personalitățile politice cele mai de seamă ale lumii contemporane. Această călătorie demonstrează că de rodnică poate să fie cooperarea dintre state atunci cînd ea este clădită pe temelii legii avantaajului reciproc.

Profunda simpatie pe care poporul român o manifestă față de popoarele Africii, popoare care și-au cucerit independența adeseori cu prețul unor mari jertfe și care năzuiesc acum să-și consolideze această independență prin progres social și prin dezvoltarea bazei economice proprii, provine de acolo că însăși istoria noastră a traversat dramatica experiență a dominației străine și a înmixțiunii capitalului străin în propria sa economie încercînd aservirea acesteia și limitarea ei.

Astăzi, România socialistă se poate mîndri cu relațiile ei politice și economice pe care le întreține cu majoritatea țărilor lumii de la egal la egal, ca un stat independent și suveran ce este. În viitorul apropiat se vor vădi din ce în ce mai pregnant rezultatele foarte bune ale acestor vizite la nivel înalt, vizită ce exprimă consecvența principială a politicii noastre externe.

Pe plan intern, marți 4 aprilie, într-un cadru festiv a avut loc la Atena Reuniunea adunarea de constituire a Asociației „România“ așezînd obiecte pentru relații cu emigratia, convocată la inițiativa unui larg grup de personalități ale vieții publice din cele mai variate domenii de activitate din țara noastră.

Această Asociație vine să întîmpine dorința unui larg grup de oameni din toate categoriile sociale ale țării de a permanentiza spiritualitatea românească și de a încuraja-o oriunde se află ea în afara granițelor țării. Asociația și-a ales ca președinte pe academicianul Athanasie Iojă. Deci, o săptămîină bogată în evenimente de primă semnificație.

OBSERVATOR

În pagina 5-a:

Un poem
de
Gellu Naum
„Autografe“
proză de
Gheorghe
Schwartz

Conferința națională a scriitorilor -dezbateri-

Vocația socialului

Orice cunoșcător al literaturii noastre poate lesne observa că scriitorul român a avut întotdeauna ceea ce numim **vocația socialului**. Intr-adevăr, cronicarii încă — și cei moldoveni, și cei munteni — ne-au oferit adesea, chiar fără a avea conștiința scrisului ca artă, adevărate pagini de literatură — din care reconstituim pulsul vieții noastre de acum trei veacuri și mai bine. Iar după ei nici nu mai e nevoie să cităm vreun nume, fiindcă ar însemna să invocăm întreaga noastră literatură în acest sens. Cât despre literatura populară, ea este prin definiție o strălucită expresie a năzuințelor spre mai bine, spre lumină, a făuritorilor săi.

Sintem noi românii înclinați așadar, în mod deosebit, să facem cu rost ceea ce facem, având acel exemplar simț al răspunderii grave pentru faptele noastre. Să ne amintim că Miron Costin spunea cu privire la investitura lui, de om al condeului: **Eu voi da seama de ale mele, cite scriu.**

Gîndurile de față mi le-au prilejuit cumpănitele teze ale Uniunii Scriitorilor, publicate în revistele noastre — în întîmpinarea Conferinței naționale. Se întreprinde, în acest text de echilibru și de mare sobrietate, o analiză profund principială, dreaptă, asupra scrisului românesc din ultimii ani, de la precedentă Conferință încoace. În lumina generoaselor indicații pe care nu o dată ni le-a oferit, în preocuparea sa pentru înflorirea artei noastre — însuși Secretarul General al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Este limpede că sintem, de o vreme, martorii unei eflorescențe poate fără precedent în literatura noastră. După 1965 a apărut și s-a afirmat o întreagă pleiadă de poeți, prozatori, dramaturgi, critici remarcabili, intrați de pe acum în conștiința iubitorilor de frumos. Tot în această perioadă, scriitorii mai vîrstnici au dat cărți fundamentale, împlinindu-și și mai mult profilul și întărindu-ne sentimentul, prin ce au realizat, că avem o literatură mare, bogată, pe care — fără complexe, o putem așeza alături de altele, prestigioase.

Tezele apropiatei Conferințe naționale a scriitorilor nu oculesc însă nici manifestările sterile, străine spiritului literaturii noastre dintotdeauna și epocii pe care o trăim, de construcție a unei societăți noi, libere, socialiste. Sînt repudiate mimetismele de tot felul, excreșcențele pe trunchiul viguros al artei noastre contemporane, evaziunile din realitatea vieții, jocul de-a creația în gol, pentru ea însăși. Cu îndreptățire, pentru că scriem pentru cineva, pentru cititori, și avem de dat seamă și noi, asemeni înaintașilor, despre ce înfăptuim și cum înfăptuim. În scrisul autorilor de acum trebuie să se recunoască oamenii de azi și să se descifreze profilul cei de mine — în adevărată dimensiune a trăirii noastre. Știm: nu sintem făcuți numai din lumină, ci și din umbră, pe care nimeni nu ne cere să le ocolim. Dar sensul vieții noastre este preocupăntor luminos — iată ce nu avem voie să uităm — în fața propriei noastre conștiințe. Vrem o literatură nu edulcorată, roză, dar nici de închipuite năruiri sufletești, fiindcă și într-un caz și în altul am greși, am escamota adevărul.

Nu înfăptuim, documentul Uniunii Scriitorilor, documentul de voltărității și mai ales sarcinilor ei în viitor, un spațiu și o atenție cu totul speciale. Se știe că această **conștiință de sine a literaturii** este în măsură și trebuie să influențeze evoluția în bine a scrisului, a artei cuvintului: „Aceasta (critica deci) nu poate, oricâte strădanii ar depune, să creeze ea operă pe care ar dori să le vadă apărînd. Dar contribuind ca literatura să se cunoască mai bine, adică să-și aprecieze cu luciditate realizările și scăderile, să-și reprezinte foarte concret ecoul lor efectiv în conștiința publică, să capete o nțelegere profundă a răspunderii istorico-sociale ce-i revin și să-și îndrepte eforturile către obiectivele chemate să le îndeplinească, va înlesni și grăbi irevocaabile asemenea opere”.

Iată ce se așteaptă de la înțelegerea profundă a răspunderii istorico-sociale ce-i revin și să-și îndrepte eforturile către obiectivele chemate să le îndeplinească, va înlesni și grăbi irevocaabile asemenea opere”.

Este vorba de fapt, de îndatoriri firești și absolut la îndemina tuturor adevăraților conștiințe scriitoricești de la noi, sincer interesate de destinele literaturii naționale, de contribuția noastră la îmbogățirea patrimoniului artistic al lumii. Pentru aceasta însă, s-o recunoaștem — nu de declarații de bune intenții avem nevoie, ci de o mai efectivă angajare. În spiritul vremii și al realităților noastre de azi, cînd facem literatură și cînd dăm seamă des-

pre cum o facem. Fiindcă, așa cum se afirmă într-un recent articol apărut în **România literară**: „dacă dorința, care se impune ca o necesitate interioară, bucurîndu-se, să zicem, de o deplină sinceritate, se exercită într-un gol istoric, sau popoșări în domeniul unei deliberări nesfîrșite, detașată de realitatea socială și spirituală, ceea ce rezultă poate fi, în cel mai bun caz, o banală acoladă declarativă, o plecăciune joasă executată, poate, cu bună intenție, dar lipsită de efect, și, pînă la urmă, lipsită de sens.”

Nu sintem aici și aparținem acestui timp socialist și acestui minunat colț din lume. Să fim, prin urmare, noi înșine și să dăm cititorilor cărțile noastre, pe care să le poată numi și simți ale lor.

De altfel, așa am putea rezuma ecourile, intervențiile de pînă acum, ale scriitorilor noștri, prilejuate de tezele atât de incitante la discuții fertile, ale Uniunii.

Ca să înălțăm orice eventual echivoc, dacă mai era nevoie, subliniem că nu e vorba, în ce-am spus, de vreo limitare în vreme și spațiu a explorării vieții de către scriitorii de azi, de la noi. Ceea ce dorim însă, din partea lor, este abordarea subiectelor alese de ei pentru scrierile lor, din unghiul concepției filozofice celei mai luminoase și mai drepte despre lume, marxist-leniniste. Pe această cale, vocația socială a literaturii române, de la care am pornit în considerațiile de față, s-ar încălca negresit de murele alte semnificative valențe. Spre necontenita înflorire a scrisului românesc și pentru legitima noastră mîndrie.

Hristu CANDROVEANU

GRĂDINA NOAPTEA
Tipiserică de
MIMI PODEANU

Dan Ciachir

Automobilul

Înainte de a pleca
bălăceam privirea între
plante amorfe
și citeva turnuri
tinjînd o tablă de șah

Apoi lumina
mierea ce se subția în cădere
pînă la părul iubitelor
Ar mai fi fost
o muzică părăsind un cîmbal
și amintirea stampă de la circ
cu sirma curgătoare
sub pași

Dacă sorbeam era alcool
pămîntul se oprise
și alergam

Ferestrele acestei case

Conferințele sînt sau ar trebui să fie niște adunări generale de experiență literară colectivă, examinări ale traseelor străbătute victorios ori eșuate pentru luminarea mai dreaptă, mai săgetată, a celor următoare. Mai puțin, adică răbufniri ale unor doșpeli acrite cu anii și de ani și mai mult un dialog între cărți și ce s-a acionat între copertile lor, decît între autori. Pentru că dacă volumele pot sta alături aproape — idilic în vitrina unei librării sau pe raftul unei biblioteci, cam anevoie se pot năruia — chiar cu zilele unei săptămîni — autorii care să se îngăduie reciproc dimincial.

Astfel spus de la o Conferință a scriitorilor se așteaptă mai mult confruntări decît înfruntări, mai puțin epocă și anecdotică, — situație în devenire prin forța lucrurilor și specificul preocupărilor noastre, sîntenior — publică. (Pentru asta se găsește destul loc și spațiu între Conferințe).

Venite și menite să confirme sau infirme să sancționeze ori să reliefeze atitudini și practici literare reproșabile sau exemplare, Conferințele au o înclinație covârșitoare asupra climatului și a **clasicismului european**. Bineînțeles, aceasta depinde de înțelesul Conferinței, de ținta dezbaterilor și dialogurilor înalte, principale sau joase, rispite ori zbrilite.

Și cred că apropiata Conferință are șanse

majore de reușită datorită condițiilor și dezbaterilor premergătoare bine și atent organizate. Iar Tezele, sau, mai puțin pretentios spus, textul redactat în întîmpinarea Conferinței naționale este cu totul remarcabil, avînd o cuprindere largă, profundă și dialectică a fenomenului literar actual.

„Uniunea — se specifică într-unul din multe pasaje notabile, dacă nu cumva memorabile — trebuie să asigure permanent un climat literar sănătos. Existente unor simpatii reciproce sau predominanță unor personalități bine cunoscute nu sînt o cauză, atunci cînd domnește o atmosferă principială, pentru generarea de conflicte. Puncte de vedere deosebite pot fi doar sursă de schimburi de opinii, de discuții aprofundate. Uniunea prin forțele sale de conducere colectivă, liber alese, trebuie să exercite un control asupra tuturor publicațiilor și organismelor sale pe baza principiilor filozofice ale partidului nostru. Totodată, pentru a putea lupta, așa cum ne cere partidul, pe plan general pentru adevăr, echitate și democrație, trebuie să le aplicăm consecvent în propria noastră casă”.

Și, s-ar putea adăuga, — ferestrele acestei case, ferestre care iale perspective mai largi asupra devenirii vieții literare sînt tocmai Conferințele.

Nicolae VELEA

O întreită cale

(Urmare din pag. 1)

din spiritul primitor. E abolită dacă nu bariera timpului, aceea a discriminărilor în timp. Nu cunoaștem, azi, voci care să clameze împotriva trecutului ca trecut ori a prezentului ca prezent. Nu cunoaștem nici „fata” luptă între generații, ca excepția unor incidente periferice care n-au nici o legătură cu literatura autentică. Trecutul fecundă prezentele, prezentul luminează și revelează fertilitatea trecutului.

Tot astfel, s-au depășit în ultimii ani multe din falsele bariere care îngredau sau creiau false izolări în universul literelor și artelor. Ne-am deschis, într-o epocă pe care o putem socoti a expansiunii cosmice, spre un întreg univers cu orizonturi mișcătoare în timp și spațiu. O inteligență și perseverență politică a traducerilor a îngăduit unui public foarte larg contactul cu valorile incontestabile ale literaturii, ale culturii mondiale. Nimic din clasicul tezaur al literelor și artelor nu mai e străin de verbul românesc. Ceea ce a fost depășit nu sînt doar unele bariere ale trecutului, ci mai ales complexe de inferioritate supărătoare care mai grevau conștiința literară românească în primele decenii ale secolului nostru. Nu căutăm cu orice preț fictive sincronizări cînd sintem funcționar sincroni cu ceea ce este mai înaintat în lumea spirituală. Nu sintem vasalii nici unei culturi dar nici nu ne închidem în orgolioase autarhii lipsite de orizont. Comunicăm în timp și în spațiu cu tot ce reprezintă străduința omului spre o mai deplină umanitate. Într-o epocă a întrebărilor pe care omul și le pune privind un univers ce se dilată și se transformă, nimic uman nu ne poate fi străin.

O literatură plentătoare cu marile realități ale timpului. Scriitorul participă la un proces al conștiințelor în care e martor și impricinat și judecător. Nu cunosc mai înaltă demnitate a unui om al cuvîntului decît aceea de a-și folosi cuvîntul ca pe o unealtă în construirea unui organism uman care nu este alcătuit doar din cuvinte. Acționăm asupra simțirii și gîndirii, asupra simțurilor chiar și-a voinței. Determinăm curente de opinii și influențăm moravuri. Sintem oare la înălțimea unei asemenea chemări?

Astfel ne întrebăm în ceasuri de întoarcere asupra propriei noastre conștiințe? Un ceas al trecerii printr-o eculuză va fi și apropiata Conferință a obștei scriitoricești. Ar fi necesară o prealabilă reculegere, o meditație asupra rosturilor autentice ale creației literare ca și ale condiției scriitoricești înainte de a purcede la dezbateri.

Să ne amintim și să constatăm cu luciditate unde ne aflăm azi, ce s-a realizat în ultimii ani, ce obiective ne stau în față. Repet: am regăsit rădăcinile culturii noastre, ne-am deschis spre un întreg univers al spiritului uman, comunicăm cu realitățile contemporane. Tot ce se poate face pentru a înainta pe această întreită cale pe care ne-am angajat vom face.

Reorganizarea secției de dramaturgie a Asociației scriitorilor din București

Miercuri, 5 aprilie 1972, a avut loc sesiunea de reorganizare a secției de dramaturgie în cadrul Asociației Scriitorilor din București. Au participat autori de teatru, scenariști de film, critici de teatru și de film, traducători de teatru — membri ai Uniunii Scriitorilor. A fost ales, prin vot secret, biroul de conducere al secției în următoarea componență: AUREL BARANGA, PAUL EVERAC, MIHNEA GHEORGHIU, RADU POPESCU, FLORIN TORNEA. Secretar al secției de dramaturgie a fost ales scriitorul MIHNEA GHEORGHIU. Noul birou de conducere, și-a propus, ca primă acțiune, o sumă de dezbateri, pe specificul secției, a tezelor publicate în întîmpinarea Conferinței naționale a scriitorilor care urmează să se desfășoare la București.

Nicolae CIOBANU

cronica literară

Matei Călinescu: „Clasicismul european”

Desen de SILVAN

Ceea ce face ca eseurile lui Matei Călinescu pe teme fundamentale de teorie literară să dispună de un anumit farmec particular rezidă, credem noi, în vocația de a implica cu subtilă franchețe dezideratul didactic și efortul analitic-informativ în materia inefabilă a meditației critice. Se știe, mai ales în anii din urmă, producția românească de studii consacrate fenomenului literar universal, scrutat din cele mai diverse unghiuri, este de-a dreptul abundentă. Nu e însă mai puțin adevărat că multe din lucrările aparținînd acestui sector, în ciuda stimabilei lor rigori documentare sufăr tocmai de pe urma absenței unui asemenea substrat de reflecție, în măsură să relevă dimensiunile unei autentice conștiințe critice circumscrișă spiritualității estetice contemporane. Frea adesea inerția didactică îngemănată cu ceea ce am numi misteria exhaustivității factologiei face din atari tentative simple și comode surse informative — atribut care nici pe departe nu este răspălit de daunele provocate pe un alt plan (esențial): lipsa oricărei preocupări pentru emanciparea gustului și a receptivității, prin derularea automatismelor de gîndire, a șabloanelor consacrate etc.

Studiul lui Matei Călinescu impune prin structura sa monografică la un mod pe care îl poate explica numai privilegiul fericității întâlniri dintre spiritul analitic cu cel sintetic. Cît despre prezența intuiției și a travaliului creator (evident, în accepția pe care aceste atribute o au în sfera criticii), trebuie spus că nu e greu de înțeles, fie și numai dacă ne gîndim că Matei Călinescu se impune tot mai mult ca un exeget urmărit de anume **teme-obsesive**. Nu mai departe, volumul de față reprezintă rezultatul unei complexe metamorfoze prin care a trecut esul **Clasic-romantic-baroc-manierism** (vd. în **Esuri despre literatura modernă**, Editura „Eminescu”, 1970, p. 115-145).

În esență, metamorfozele ce au loc vizează în egală măsură atât finalitatea demersului critic cît și cantitatea materialului utilizat pentru elucidarea demonstrativă. Așa cum se exprimă autorul însuși, elaborarea esului **Clasic-romantic-baroc-manierism** era declanșată în primul rînd de „interesul pentru problemele de terminologie, pentru noțiunile fundamentale ale metalimbajului care este critica” (vd. **În loc de prefață** la volumul citat); ceea ce-i pune în plină lumină — să spunem așa — scopurile imediat „lucrative”. Într-adevăr, făcînd dovada unei puteri disociației puțin obișnuite dar și a unei binevenite auto-cenzurii, Matei Călinescu propunea, în legătură cu cele patru concepte (clasic, romantic, baroc, manierism) definiții dirte cele mai plauzibile, apte să fie minuite în cîmpul criticii contemporane cu reală eficacitate.

Reprodus întocmai în studiul **Clasicismul european**, esul respectiv dă, aici, conținut primului capitol, intitulat semnificativ **Terminologie** și cele patru desprînturi inițiale: 1. Etimologie și scurt istoric al termenului de **clasic**, 2. **Acceptiile moderne ale „clasicului” și formarea lor**, 3. **Baroc și clasicism**, 4. **Manierism și clasicism**. Este cît se poate de limpede deci că în noul context avem de-a face cu o introducere, chemată să definească termenii cu care se va opera în continuare, adică în următoarele

trei mari capitole ale studiului: **De la baroc la clasicism**, **Poetica**, **Genurile**. Aceasta fiind alcătuită ei (dedusă decăndată numai din titlurile parțiale de capitole), este firesc ca autorul însuși să considere **carnea Clasicismului european** „în același timp o **introducere în clasicism și o încercare de sinteză**” (**În loc de prefață**). Privită mai de aproape, metamorfoza despre care vorbeam mai sus este de identificat tocmai în conținutul analitic doborîdit acum de „definițiile” propuse în capitolele introductive, unde, în liniile lui directoroare, conceptul de **clasic** e proiectat pe trei axe semantice: **axa evaluativă**, **axa temporală (istorică)** și **axa clasificatorie (estetică, stilistică)**. Nu înainte de a observa că al doilea capitol al studiului (**De la baroc la clasicism**), cel puțin în planul clarificărilor teoretice, în raport cu precedentul, nu aduce în plus lucruri deosebit de relevabile, trebuie să spunem că disocierile cuprinse în capitolul al treilea (**Poetica**) și analizele întreprinse în capitolul al patrulea (**Genurile**) beneficiază din plin de premisele furnizate de inextricabilă fuziune dintre aceste accepții acordate conceptului **clasic**. Datorită stringențului lor caracter sistematic, cele două subcapitole cuprinse în capitolul **Poetica (1. Doctrina estetică a clasicismului, 2. Genurile istorice și difuziunea esteticii clasice)** au, pur și simplu, alura unor articole teoretice susceptibile oricînd de a fi incluse într-un veritabil dicționar de idei literare. Cu un minim efort de concentrare a expresiei, evazi-totalitatea textului din această parte a lucrării poate fi foarte bine distribuită într-o succesiune de definiții incontestabile. Iată o singură mostră, desprinsă din pasajul în care este explicat criteriul **verosimilității** în cadrul doctrinei estetice a clasicismului: „Regula verosimilității — cea mai importantă, poate — își are originea în distincția pe care o făcea Aristotel între poezie și istorie, prima înfățișînd fapte ce s-ar putea întîmpla, cea de-a doua, fapte ce s-au întîmplat, prima înfățișînd, deci, mai degrabă universalul, în vreme ce cea de-a doua, particularul (...).”

În tot clasicismul prestigiu verosimilității este înțeles și prin el se manifestă în modul cel mai direct întregul fond raționalist al esteticii clasice. Nu e vorba, în definitiv, decît de o respectare — dar absolut riguroasă — a credibilității în marginea rațiunii. Dintr-un asemenea punct de vedere, adevăratul și verosimilul sînt distincte, și Bolleau, adresîndu-se autorilor de tragedii, îi sfătuiește să nu ofere spectatorului nimic incredibil, adevăratul putînd el însuși fi, uneori, neverosimil: „Jamais au spectateur n'offrez rien d'incroyable: / Le vrai quelquefois n'etre pas vraisemblable”.

Valoarea științifică — subliniem, științifică! — a unor asemenea părți din studiul lui Matei Călinescu este cu atât mai ridicată cu cît, spirit antidogmatic, meru atent la nuanțe, autorul nu uită niciodată că fermitatea unei definiții literare nu exclude (ci, dimpotrivă, îl cere cu necesitate) un anumit coeficient de toleranță care să facă loc inevitabilelor amendamente ce pot surveni în orice moment. „Tradiția” — îi previne autorul pe cititorii săi încă de la început — e mult mai mobilă decît timdele unei neînchipuiri. La această mobilitate — chiar cînd nu ne dăm bine seama — contribuim noi înșine: nu putem păstra decît ceea ce schimbam”.

Deși sintem încunoștințați (tot în **În loc de prefață**), că gîndul de a caracteriza analitic personalitățile sau de a elucidă semnificațiile particulare ale operelor menționate, pe autor nu l-a „cercețat nici o clipă”, nu mică ne este mirarea cînd constatăm că, de fapt, capitolul dedicat dinamicii genurilor în clasicism impresionează prin virtuțile lui de tratat de istorie literară în nuce. Acoperînd aproape jumătate din economia studiului, capitolul în cauză — pe lângă scopul declarat de a „ilustra” valabilitatea practică a normelor și postulatelor formulate în capitolele anterioare — dispune de o valoare în

sine exact sub acest raport. Pivotînd în jurul axei exacte nucleu teoretic — clasicismul — și prevalîndu-se de opinia dominantă potrivit căreia, în general, literatura franceză este aceea care dă tonul în cele mai semnificative direcții, analiza critică din această parte a cărții este de-a dreptul exemplară. Cine îl suspectează pe Matei Călinescu de o anumite inapetentă pentru exercițiul critic aplicat nemijlocit textului: nu are decît să parcurgă atent subcapitolele celei de-a doua jumătăți a studiului **Clasicismul european**. Dacă e să definim vocația de analist a autorului, vocabule precum, stringență, subtilitate, acuitate ideatică nu au cum fi oculte. Pentru edificare, ne mulțumim și acum cu producerea unui singur exemplu. E vorba de un pasaj desprins din analiza consacrată operei dramatice a lui Racine: „Tragicul racinian are un caracter ontologic. La fel de puternică și strivitoare ca și cea din tragedia greacă, fatalitatea încetează la Racine să mai fie exterioră și oarbă; ea devine interioară și lucidă. Ea este însă nu mai puțin dincolo de orice posibilitate de control din partea omului, care o poartă în sine ca pe un principiu de distrugere și de damnațiune. Această fatalitate psihologică se manifestă, la Racine, prin pasiuni, între care erosul ocupă locul cel mai de seamă. Spre deosebire de eroul cornelian, care-și domină pasiunea, raționalizînd-o și spiritualizînd-o, eroul racinian este purtat de valul interior al pasiunii sale spre o catastrofă ineluctabilă. Chiar și atunci cînd își dă seama — cum se întîmpla cu Fedra (**Phedre**, 1677) — de caracterul vinovat al pasiunii și de iminența dezastrului, personajul teatrului lui Racine e dezarmat, incapabil să acționeze în vreun fel, o simplă jucărie menită pieriri în virtutea unor forțe devastatoare.

O astfel de viziune tragică (comparabilă în premisele și, în consecințele ei filozofice, cu gîndirea unui alt mare jansenist: Blaise Pascal) se asociază, în încorporarea ei poetică, cu un triumf al spiritului analitic clasic, cu un „realism psihologic” — noțiune adeseori aplicată clasicilor moderni și care n-are nimic de-a face cu realismul veacurilor XVIII-XIX. (...) Devenind mai psihologică, tragedia se simplifică, prin Racine, în structura ei exterioră. Corneille cultivă tragedia zisă „implexă” (complicată), cu numeroase reminiscențe baroce, mijloacele folosite fiind, de altfel, reclamate de necesitatea „demonstrării” poetice a tezelor idealismului său moral; analiza neîmplindînd desfășurarea, ci doar sondajul în adîncime, Racine se mulțumește cu situații tragice precise și simple, cu un cadru tragic, am putea spune: E una dintre formele pe care le ia faimoasa „puritate” raciniană.”

Nu avem de reproșat acestui amplu capitol decît ceea mai fugare atenție acordată comediei și destul de neconcludentă referință la manifestarea clasicismului în cuprinsul literaturii române.

Studiul se încheie cu un cuvînt final, intitulat **În loc de concluzii**. Ne-am fi așteptat ca de data aceasta, perfect îndreptățit, Matei Călinescu să-și fundeze considerațiile pe **axa evaluativă** și pe **axa clasificatorie** a conceptului de **clasic**, în sensul tentativei de a depista permanențele moderne și contemporane ale curentului.

Dacă, fie și într-un sens foarte larg — evitînd unghiul „emanentist” — clasicismul poate fi privit ca un **con** susceptibil de a implica ideea de **permanență** cu aceea de **istoricitate**, e firesc să ne gîndim la o atare deschidere a studiului. În felul acesta, perspectiva actuală din care este interpretat fenomenul ar fi fost completată, precizînd, totodată, că literatura modernă și contemporană oferă un vast și fertil teren de observație și în această direcție. Un stimul dintre cele mai mari l-ar fi putut constitui fascinantul eseu **Sensul clasicismului** de G. Călinescu, în chip surprinzător ignorat de autorul acestei lucrări.

* Editura enciclopedică română, 1971.

HORIA ZILIERU

Nuntă

Mireasă-a iernilor din roci, palat pustiu al unei voci. cu bulbi de irisi fără fum și-ocupă luna...

O, mamă...

Primește-mă-n mulțimea mării sale. Grupă deschisă este gura ta podoboabe...

AL. ROSETTI

Rimbaud

Nu știu dacă ați observat că Franța a dat în mod neîntrerupt scriitori de avangardă, care au reinnoit concepțiile literare și au dus creația pe drumuri noi.

(Căci adolescența e uneori o formă a nebuliei...). Forțele necunoscute, ferecate în Rimbaud, s-au realizat în scrieri tratate cu litere de foc...

ION ȚUGUI

Dintr-un exces...

Dezbrăcându-se de simțurile sale pe o margine de forestă...

Aspră și-n pace...

Când trec cum truce luna-n timpuri și-n urmele clopotei sunt preling...

RADU ANTON ROMAN

Mere de Făgăraș

Pe aici țărâni iubesc mai mult furtunile neașteptate, și pala de aer rece a creștelor de două mii de metri, decât scurta și falsă dilucie...

scriitorii care de modă, căci, ridicând un sdrăcat subțor de iocane nu le va amănca...

atai voință trebuia să se nască și din brazil și pereli drepti de stincă, din lupta cu muntele...

Prin pădure și apoi pe creastă, imediat sub călcarea Bălei, nu mai e o problemă urcușul. Miine ne va aștepta o încercare mai grea.

Desene de VLADIMIR CIOBANU

teia, cumpărată de comună cu ani în urmă de la graful Oliver Teleky pe 30.000 de zloti, prim semn al libertății aici, și să mă gândesc la zbuciumata și tulburătoare viață a unui om.

Scriitori tineri in reportaj

De la o vreme încep să mă scotoci prin buzunar — tuță! De unde să ai bani? Era unul, un hoț, negru ca fundul ciavului și cu buzele răștrinte...

CEZAR IVĂNESCU

Erudita pietate

I aștepti mai repede să se sfirșească slujba la umilă de funcționar de provincie; grav și plin de exultanță în același timp...

ucigătoare. e adevărat că nu te așteptai de la cele divine: Moartea iată manifestându-și grația: dar e grație ziua care te apasă pe gura rîzind prostiește, equamitate, morții și idoliului tău ris?...

I și atunci sub cătușele doamne mă-ntorc; sub stăpânirea necruțătoare a Soarelui trupul meu pierde singele; în batista mototolită îmbibată toată de singe extaziat și prostit o privești...

și iar ascuți către ușă și cafeaua fierbe încet și trandafirii sint negri ca scrumul, după miezul nopții adormi.

Desen de GEORGE IVĂNESCU

Gellu Naum: „Pohem“

La 22 martie închiriam trei camere mobilate sume To-
lup pe măsură ce se insera constatam că locuința
mea devenea tot mai rece și mai tristă

Imprumutând o bicicletă mă duceam să spun că am
sosit apoi mă ascundeam sub bancurile de nisip în
apa norocoasă

Tăiam drumul dar asta nu era de loc o acțiune eroică
și pe nici unul dintre noi nu-l influența caracterul și
simbolice

Intram în liftul deschis cu expresia unui om convins
că face o greșală

Cineva se ducea în spatele casei Era poate o moy-
tenire sau o recidivă a fenomenului ritmic

La masă mă așezam lângă o bătrână fericită să stea
lângă mine Asta înstrușește spunea el Avea părul ca-
runț și naiv Era văduv

(Orfan trăisem undeva la țară într-o noapte șanțul
din fața casei înghețase tun)

Cellații apătau la recomfortantul sentiment de incre-
dere oferit de senințea și își supralicitau perspecti-
vele hrănindu-se convenabil

Se adunau în culburi de ciment bintului de o imensă
poartă de slăgăritate

Trăgeam fumul în plept apoi își umpleau gura cu apă
și o scuipau atârând în suvițe subțiri împreună cu fumul
Pe urmă îndrugau cuvinte fără șir lăudându-se stăguri

O lină turrită se străduia mai ales să dea explicația
funcționalității sale

Fiecare căpăta un impuls și se implinta în rotația sa
nedefinită și neactivă

Suprafața avea aceeași consistență deși părea mai
netedă și mai convingătoare

Pe cind pârâniți adunați în cerc cu o înălțare so-
sistăcută se felicitară pentru limbajul lor perțiat arti-
cizat

Pe acolo nu curgeau rîuri deși în gropi și în adânci-
turile terenului se aduna apă stătătoare

Solu era fărâmițos și format în special din ni-
sipuri roșcate Copacii erau în general rari Doar pe
locurile unde fuseseră cîndva orașe mai creștine
crașnuri tăcute și umbrase

Din potrivă cumpăraturile pantofilor constituia o plăcere
personală

Eu mă aflam în posesia unor reguli indubitabile (isto-
ria și Melancolia)

(Adaug că la intrarea casărilor se găseau totdeauna
grămizi de oase)

Cel mai tînăr dintre ei se revoltă dar nu pentru multă
vreme

Credul și subjugat purta o amplă redingotă asagră

Eu devenisem de multă vreme indiferent

La Malm făceam lecturi entuziasmante dar neputînd
suporta climatul a trebuit să plec Acolo am întâlnit-o
pe Catherine Mahoney o înădră acrită o veritabilă
stec (ridica ochii spre cer)

Scara ea contempla unul din tablourile Realitatea ei
aparținea în mod unic acestei alternative

Studia în formă de stup

Useori deloră frumosul sentiment care se numește
dragoste (și-l există și o pobeze și-l există și
animitate etc) și spunea E preferabil să arăți că viața
nu e numai un șir de catastrofe pornografice

Apoi afirma că mă va duce foarte departe spre Orient

Eu o ridicam cu o singură mîna Deasupra ei puneam
un capac de lemn cu diametrul de 35 cm Astfel o
transportam bine și în siguranță ca într-o cutie cu
pături

Ea încerca să se țină pe picioare se repezea cădea
în genuchi iar useori se proteja cu fruntea de cîte
ua copac nu prea mare și după ce l cerceta ca să
se convingă că nu se ascunde nimeni în spatele lui
înțepea să-l sculure cu putere

Îmi rupeam balista în două și-l bandajam genunchii

Într-un moment pe care m-er și simți tentat să-l stitez
spre seară am luat o scară și m-am pregătit să urc
spre ea

Atunci am primit lovitura aceea între umeri și gît

Visitatorii se întorceau în cerc spre stînga

Noi ședeam înșirați în liniște pe coama joasă a unei
clădiri din apropiere Așteptam fără prea multă năde-
jde dar și pentru că a-aveam altceva mai bun de
făcut

Cîmii însoșiți de dresori se alinau pentru proba de
supuneră

Merele cădeau în iarbă și erau mincate cu devoțiune
Extrasele arătau că se potec lucruri foarte importante
în domeniul simțurilor

Cineva întreba Ce faceți acolo jos în interior

planete

Cercul cu centrul pretutindeni

„Lucrurile cugetă“, spune Gellu Naum, care știe să glumească, „și noi degetăm la lucruri și așa mai departe“.

Autorul Copacului-Animal a citit în orice caz mult, s-a îndoit asupra multora, a înțeles destul și a renunțat la destule, spre a ajunge să scrie o poezie de imprezizibile registre, aparent detașată, plimbînd bagheta magică peste teritoriul pîndite de capcane dintre colții cărora alții nu s-au mai înțeles ori au scăpat ne-glorioși.

Instalată pe muchia de cușit a aventurii, cu toate mașinile ei de cusut metasensurii sau de fotografiat fracturile de sens ale vorbirii cotidiene, însă rezizîndu-și cu savantă stăpînire panica, riscul, temeritățile, simularea, chiar neglijența și autoconcesionele, această poezie își obține efectele din cele mai felurite, mai perplexe, mai agere, tandre, ignobile, ponosite, ori pro-digioase circumstanțe ale vie-ții, ale gramaticii și fanteziei.

Această carte, care pavoazează cu prestigii și frenzili artistice o stare de cumpănă a poeziei noastre, plantînd la templele ei presimțiri de co-moară, este a unui tehnician desăvîrșit, a unui poet cum nu avem și nu au nici alte literaturi chiar prea multe.

Nu numai că el știe, dar știe și ce știe și oricît ar cheltui, nu-ți dă nicodată sentimentul că se va epuiza.

În placheta lui numerotată pe sărite, îmbăiată în voluptăți intelectuale îndelung distilate, cunoscînd elaborarea (dar neîngăduînd-o, nădă, cu-noașterii altora) pînă la con-tprea cu farmecul însuși al simetriilor; recomandîndu-și „Intre dovezi de floarea soarelui și nasturi“ să viseze la conjuncția „poetică“, astrală și bufonă, cînd „în staul o știință își zămislea principii“; născută „cît mai erau cuvînte“ și în care „poți să auzi cuvîntele din cuvînte“; în care „convorbirea cu gura nituită“ se produce sub sem-nul magice al „desaturilor-ma-ma“, lingă „înălta clo典re ca al focului“ în această plachetă care numește o personalitate de prim ordin, inexplicabil re-trasă în umbra și țecerea inatențiilor critice, poate că într-adevăr „copilul își naște mama și moare“. Însă această mamă grăbită să ia „ultimul tren între dă și nu“, fără nimic și fără nicăieri“, In-clinînd către „orizontul... adop-tiv“ și scoțînd simpatice limba la „orizonturile bine încălzite“ și la „loji care s-au încălzit pe manșetele ei; această nă-scută din inocență și previno-văle (Copacul-Animal e naște-rea a șapte-a, după un ciclu de alie și alte nașteri), se poartă substituind poeziei ca un al do-lea chip al aceluiași flinte care nu se resemnează la un sin-gur nume, la o singură înfă-țișare, la o singură funcție.

Desen de MIHAELA GROZEA

GEORGE DEMETRU PAN

Semper purus

Eolienă melodii din unghiul novus în țării
— sint simfonietă-n tonuri
calde,
refrenuri florei violete; din
vechiul turn ferestre curg
ca jocal firav să-l repete
pe străzi de tînăr demiturg —
cer înocent reciem etern
decapitatului amurg

coșmar ce nu-l dorea în singe,
nici
în trituri nu credea, cî-n
tricolici

care-l furau de minți la joc
bizar
spre miezul-noptii-n grota
Palomar.

Cînd liliecii se vor pierde sub
somm năruit de zori dar prins
șurub

de turlă insonore (cîte sint)
absurde, calpe feste în frămînt,
se va trezi mai pură fruntea
mea;

că arde-n tragic-ultim nu știa,
rotită-n rol ce nu-l simțea al ei
...la joc de zar cu dejucații zei.

Cînd nove într-un vag
Septentrion
accelerînd sub isoscelul con

cu rădăcini în flăcări ce
m-absorb
în dansul Stultitiei — de veacuri
orb —

eu știu, eu simt, și-n viscolice
îm
presus de vîz un ochi de soare
piin,

ca iscutuții Illmarinen moara
lui,
spre care, nu arare, tainic sui.

...și Amfion pe sprinten cal, și
primăvara din cetate.

Spațiul dintre fulgere

Un calm de palmier în cumpăn;
cum simte noaptea... zorii ce
simt

Se va trezi din somn demonul
meu,
în supra-cumpăt e-n
descumpăn greu —

VALERIU GORUNESCU

Pămînteantul

Izvor și țîntă-n mine insumi, trec
deasupra unei țări ce nu mă strică;
nu-s întrebări cu coarne de berbec,
doar truda răbdătoare, de furnică.

Milenii singur, cast în munții mei,
scot stelele la dialog cu dacia,
pe fruntea mea de neatinț polei
nu și-au înscris păcatul vircolacii.

Nici sulfele ploii nu m-ajung,
zeu unic, germinației de-o seamă,
spre cerul meu rămîne timpul ciung
și sorii își pierd scutul de aramă.

Sătul de somn în perfecțiune,
misterul îl șoptesc lui Deceneu,
ca spor în turme și recolte bune
să fie-n plaiul Dochiei, mereu.

Transhumanță

Tu în ațîș, senă de copac și scoarță,
cu rădăcinile dibuiești un inecup,
nici acela al tău, mult mai nechi, ca o harță
a unor lupi tineri. Plaiul cornu,
alungă zimbră și iute săgeată;
cîzînd, se preface în turlă de mîndăstiri,
întră năvoadele în riu încă o dată
scofînd tot un alt chip cu solzi subțiri,
înalță talie de olpi,
focuri de stîni spre Dunăre, într-una;
busuioic și-oleandru-aprins pe gropi;
Te reîncepe dintr-un stol furtuna,
te poartă în alt stol, în alte stele,
te spală cu cămășile la riu;
ai mai trecut cu mîini fără inele,
doar cu un fluiet de aleam la brîu,
sărături ca pîcia și ca fumul
înclîcit în ameții butași;
cu pietre și troițe țî-nsemni drumul
rostogolit, cu oi, din Făgăraș.
Ești moia-acestei țări și ploaia verii,
nu chipul, numai stăruința ei,
obida, jarul ce-au purtat oierii
în inima lor — plătă săguită miei.

autografe

Lungit pe burtă aștepti ca rîma să lasă pe
partea cealaltă a moviței sub care ai îngro-
pat-o după ce scăpase de sub grămjoara
precedentă de nisip. Soarele coboară la as-
fințit și, renunțînd să aștepti dezodămintul
ultimei încercări la care ai supus teritoarea
de scoli în picioare și-ți scuturi firisoarele care
ți-au rămas pe pantaloni.

(Poate că rîma însăși se plictisise să colaboreze la aceste experiențe pe care nu le-a dorit și pe care nu le înțelege; dar pînă la urmă dacă nu s-o fi pus să doarmă tot va ieși odată la lumină. Mai ales că rîmele nici nu mai au nevoie să se culce atunci cînd vor să doarmă).

Lăsînd deci rîma și sculîndu-te în picioare pentru a te întoarce în casă, auzi poarta izbită cu putere și pași pe alea de pietriș. Fără să aștepti să vezi noul venit cotînd de după colțul clădirii, intri în casă trîntind la rîndul tău cu putere ușa, „ca să fie simetrie“.

„Astăzi sîntem nervoși. Ca și ieri de altfel și ca și alaltăieri“, gîndești. „Sîntem nervoși și trîntim ușile“. Intri în bucătărie și după ce-i faci ochul mîind în treacă degețului într-o oală și sugînd ceea ce găsești pe el, te oprești nehotărît în fața ciuvietei. Apoi însă îți recaptești imediat hotărîrea și-ți torni apă într-un pahar atunci cînd, ușa deschizîndu-se, o voce tăbărăște înăuntru:

— Aici erai? Scandalos cum îți risipești timpul tîu prețios într-o banală bucătărie!

Terminînd tocmai de umplut paharul, te uiți la el și-ți dai conștințatul pe gît. Apoi îl mai îți puțin în fața buzelor încercînd să găsești un răspuns potrivit. Nereușind, faci gură ironică și holboreștii ceva fără înțeles.

— Ce-ai spus?

Bolboreștii încă o dată ceva asemănător, dar gura țî se stringe pentru că îți vine să rîzi, așa că faci stînga împrejur și intri în cameră.

Trîntit într-un fotoliu, ciulești urechile pentru a auzi prin ușa închisă zgomotele din bucătărie. Ai ce auzi pentru că mormuratul fără înțeles își face întotdeauna efectul, enervînd-o. Bineînțeles că n-o arată, fluietă strident o melodie și scotocește cu zgomot printre vase.

Cînd vine înăuntru te găsește cu nasul vîrît într-o carte, dar o privești cu coada ochiului cum trece pe lângă tine și iese în altă încăpere. Lasă ușa deschisă și ai uși spunîndu-ți de dincolo:

— Cîtește, pulsor, cîtește și cultivă-te!

Acum știi că trebuie să lei o hotărîre: sau să-ți răspunzi, sau să-ți lei haina, să faci pe ofensatul și să pleci. Nu te poți hotărî așa că întrebîl cu un ton preocupat, pentru a ciștiga timp:

— Ce-ai spus?

— Ziceam că mă bucură că te cultivi.

— Și chiar te bucură?

— În!

Mai stai un timp să vezi ce se întimplă. De dincolo nici o mișcare. Probabil că și ea face același lucru. Tocmai cînd începi să cîtești cu adevărat răzbate pînă la tine un zgomot oribil de ceva frecat pe podea.

— Ce dracu faci acolo?

— Pe dracu îl faci!

Te duci și închizi ușa, ceva mai apăsător decît era necesar. Apoi îți torni un pătărel și te așezi la masa de lucru. Încerci să scrii ceva, dar rîmii zgîndu-te la coala de hîrtie. După un timp se deschide ușa și ea vine înăuntru. Își toarnă un pătărel și se apropie să vadă ce și mai ales CIT ai scris. Acoperi prea tîrziu foala goală cu palma. În timp ce din gura ei apare un fluiet admirativ. Trece peste asta și întrebă:

— Tu știi de ce se numesc colile astea „foi ministeriale“?

— De ce?

— Păi, eu te-am întrebat pe tine.

— Bine că mă mai întreb și tu pe ceva.

Te scoli și-ți lei haina. Din uși mai auzi un glas plîngăret:

— Întotdeauna faci așa! Abia vin acasă, că pleci!

— Trebuie să plec!

— Cînd te întorci?

— Nu stau mult.

Asta a fost parcă o discuție mai omească. Dar acum probabil că s-a pus pe plîns. Eziți o clipă și ești gata să cedezi. Pînă la urmă ieși totuși, dar mai puțin hotărît și abia de întredeschizi ușa evitînd și cel mai mic zgomot. Te mai întorci o dată să te uiți ce s-a întimplat cu rîma. Nu vezi nimic deosebit. La poartă te mai oprești o dată și-ți aprinzi o țigară. Chibritul îl cari cu tine și-l arunci abia pînă ce-l traversat strada. Un manchin te privește idiot dintr-o vitrină în timp ce la librăria din colț e tărăboi. Privești prin vitrină și vezi eroul principal născut sub ochelarii cu multe dioptrii. Individul are o bicieciul să se uite mereu în toate direcțiile și cînd își biție capul spre tine îl saluți ca de obicei și apoi îți dai seama că nici nu te-a văzut.

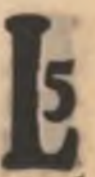
Din toate părțile i se întind carnete și cărți deschise la coperta interioară, și dacă se poate cu fotografia spre el. I se împing creioane pixuri și stilouri din toate părțile. deși el are Parker-ul pregătît de acasă pen-
tru această ocazie. Și mereu aceleași cuvinte

GHEORGHE SCHWARTZ

și fraze stupide pe care parcă i le înghesuie în mină împreună cu unelte de scris: „Cu multă simpatie pentru un tînăr simpatic“ și semnătura, sau „sperînd că lectura vî va satisface!“ și semnătura. Mereu aceleași fraze și semnătura și „Multumesc!“ și „Doamnă, stați pe piciorul meu!“ „Vai, scuzăți!“ La un moment dat lasă mîna cu carnelul și cadă cu toate că n-a ajuns decît la „Unei domnișoare blonde...“. Își biție capul pe mai departe, dar urechile-i vijii și trebuie să facă o pauză.

Stai într-un colț și cîtești. Cînd ai văzut tărăboiul ai intrat în librărie, ai ascultat și tu cîteva cuvinte de prezentare, dar n-ai mai auzit expunerea maestrului pentru că te-ai pomenit cu volumul în mină. Ai încetat să te mai împingi să te mai înghesui — să fii împins, să fii înghesuit — și te-ai retras pe scaunul pe care șezi și acum. Cartea pe care o ții în mină e lunguiață și destul de subțire — 83 de pagini cu ilustrații cu tot, dar dese-nle aparțin unui academician. Acesta din păcate n-a putut veni fiind tîntuit la pat de o gripă. Răsfolești carticica, apoi o lei de la început. Încet cu încetul începi s-o cîtești. Versurile sună plăcut și vorbește despre niște păsări care zboară deasupra nestîrșitelor mării, treburînd să treacă în drumul lor prin țara uitorilor; cum este atecat cîndul de cîte ureli și cum una dintre păsări în învîlmă-seală produsă se pierde de ai ei. Apoi soarta acestei păsări devine tot mai romantică pe măsură ce rîtăcește mai tare drumul (pe care-l făcea pentru prima oară, fiind încă destul de jună).

Între timp gălăgia cu autografele s-a terminat și celebritățile s-au retras într-un colț în vreme ce de la o distanță respectuoasă cîțiva școlari le sorb imaginile. Te uiți mai bine și vezi că sint cam mulți admiratori, înclt simți că te apucă orgoliul, așa că te îndrepti spre centru personalităților care-ți întind spre stringere cite o mină fiecare. Asculți ce se discută și ești fantastic de spiritual și apoi auzi pe cineva întrebînd la urechea vecinului de unde dracu' ai mai apărut și tu. Asta-i o problemă care te interesează și pe tine, dar nu te împlică

Mutter Courage

Arta rămâne una dintre instituțiile cele mai democratice ale lumii, pentru că aici trăiesc și mor, în cea mai deplină egalitate și armonie, toate modalitățile și stilurile. Orice direcție artistică, orice idee, dacă e împlinită cu talent, își are locul și respectul ei. Brecht, de pildă, a crezut de cuviință să poată lăsa o diră în teatrul acestui secol mărșind pe formula didactică, pe demonstrația fășișă a ideii morale sau politice, dînd la o parte metafora, în stilul agitarilor ai lui Maiakovski, și figura lă rău-placă perfect. El poate să-și placă, poate să nu-și placă, dar n-ai încotro, trebuie să-l respectezi ca pe un mare scriitor. Iar un mare scriitor este numai cel care deschide primul o poartă.

"Mutter Courage" e de departe cea mai bună piesă a lui și asta pentru că personajul trece prin scenă fîrind o căruță și un mister totodată, misterul care însoțește vesnic ființa omenească atunci cînd se află în fața nenorocirii și găsește putere fizică și morală ca să supraviețuiască. Această femeie, care în tinerețe a fost vivandieră, ocupație de pe urma căreia s-a ales cu trei copii, face negustorie pe timpul de luptă, meseria ei e războiul. E o hienă care merge în urma jafului cel mare și adună resturile, pacea fiind cea mai mare nenorocire care i se poate întimpla — un monstru creat de niste timpuri monstruoase. Tîcătoșia ei e fășișă, se zbate pentru câștig ca o fiară, își pierde unul dintre copii pentru că se tocmeste prea mult și se zgîncește la cincizeci de creșteri, se la de gît cu soldații, bărbătoșă și nu dă un strop de bătaie unui amărît pînă nu primește banii înaintea copilului. Este sclavii ei, îi pune să tragă la ham ca niște vite, nemiloasă — cunoaște timpul, e din seria femeilor fanatice, devotoare și pusitive ale literaturii universale. Dar de ce ne tulbură această ființă joasă și feroce? Poate pentru că în destinul ei se adună întreaga nenorocire a

unei dintre cele mai ilogice și crude înțiplări ale istoriei — războiul. Mutter își duce crucea ei pe patru roate cu un curaj și o forță pe care nici moartea nu le poate învinge. ea pare că a pornit la drum și vine peste secole spre noi, amenințătoare. Monstruoasa poartă biologică de viață a omului nu cunoaște margini, ne spune morala piesei, ne înghițim durerea cea mai răvășitoare și pornim mai departe, în căutarea bucății de piine. Brecht a vrut, desigur, înainte de toate, să dematizeze războiul ca atare, dar nu cu asta ne tulbură el aici, oricît de crunte și bestiale erau încaderările dintre popoare acum trei sute de ani, acestea par un joc de șotron pe lîngă cele două jafuri de vieți prețuite în secolul nostru, iar dacă ne gîndim ce-ar putea să iasă dintr-un al treilea, ne vine s-o luăm la fugă pe pereți.

Spectacolul lui Lucian Giurcescu e tulburător și nu se pare a fi opara lui regizorului cea mai de valoare, lucrarea cu gândire și migală artistică ajunge la acești puncti ai carierei cînd își îngăduie o demonstrație. El a fugit cu inteligența de pericolul pateticului și sîndențelor didactico-demascoțoare și a apăsă sînt de a trebuit pe coardă subțire și fragilă a omenească. Spectacolul ia spre surpriza tuturor, o înfășurare discretă de operă, am văzut pe cineva strîmbînd din nas la ideile, dar mie mi se pare tocmai aceasta unul dintre cîntecurile ferente ale montării, și mă întreb dacă altfel potea, ar fi de lungă, nu ar fi oost.

Porțile leului din succesorul actoricesc al spectacolului o ia, desigur, Marcela Rusa, una din marile noastre actrițe contemporane, creatoare în ultimii ani a unor adevărate momente de artă scenică. Prin tragemul trăirii, prin nuanța și măsura vocii și gestului, prin focalizarea creației ei va rămîne memorabilă și antologică. Joc excelent au și celelalte vedete ale spectacolului, Stela Popescu și Sanda Toma, ca și trupa bărbătească, adică Cornel Vulpe, Mircea Albușescu, D. Rucărescu, Vladimir Găetan, C. Bălăreșcu, Aurel Giurumia și Mihai Pălădescu. De aleasă inspirație decorul lui Popescu Udriște, ca și muzica lui Urmezescu.

Iată, cu alte cuvinte, unul din spectacolele excelente ale stagiunii.

arte

Ultima expoziție deschisă la galeriile Apollo, pozitivă din multe puncte de vedere, ne oferă un model pe care l-am dori continuat. Reunind trei personalități distincte, apropiate în planul imagini stilizate, ea ne convinge de posibilitatea expunerilor colective, pe drept cuvînt blamate uneori, în cazul altărilor forțute. Efortul de limpezire, dedus din arta celor trei expozanți, se conjugă în profunzime cu o încredere nestrămîtată în forța de comunicare esențială a artei, în posibilitatea ei de a intrinseca, de a îmbogăți necontenit dialogul cu sine și cu ceilalți.

Deși îl văd mai îndepoate, desăfășurată, pentru prima oară, Scrieri și Bolea mă conving prin autenticitate. Filigrafele lui Scrieri, amintind cînd tăietura străveche în lemn, cînd dantelăria cufurtă în pînă și alcătuitese în suite muzicale, creează un dînt-ăstele, stăpînite cu mult simț caligrafic. Tensiunea densă din tablourile lui Bolea, smîltînd la suprafață obsesii totemice, prezentemte și unor premoniții obscure, reintegrează conștientul zone, mai bine zis, fragmente de lumi dispărute. În ceea ce are mai realizat, dincolo de disjunțiile încă vizibile operate în marea artă modernă, artistul devine original fără a dori acest lucru cu orice preț. Despre Bolea, la o cunoaștere mai atentă, nu m'indom, vom fi obligați să scriem altă dată pe aici.

Opiunea decisa a lui Baciu pentru pictură, astfel cum o întvedem din această expoziție, ne oferă cîmp deschis citorva considerații pertinente. Despre acest artist am avut prilejul să mă pronunț. Dacă nu mă însel, sugestiile făcute s-au întîlnit ferocit cu înșai puterea lui de orientare. Meritul, desigur, este al lui Baciu. Angajat în alchimia culorilor, mai apte să-și exprime sentimentele, Baciu a perseverat, dacă acesta este cuvîntul, refuzîndu-și disponibilitatea, măcar pentru un timp, în care excela,

acea a desenului. Realizarea de astăzi se umple de semnificație profundă. Talentul se transformă în destin. Infinit mai dificil, treapta abordată, în plentudinea forțelor și a unei experiențe acute, oferă satisfacții pe care noi, în primul rînd, sîntem dator să i le subliniem, convîși de îndreptățirea inițială.

Obișnuit al introspecției, crispat în fața expresiei directe, Baciu încearcă să-și găsească o coordonată artistică. Atmosfera culorilor, căldură, forță lansată în aer fără suport imediat, ușor vizibil, înlocuște sugerația. Mădierul se exercită într-un sens mai aparte. Adăncurile sînt surprinse indiferente la raza care se reflectă în ele. Există totuși un tîrm monadic al fîcăruia dintre noi, egal al murei cu sine, sau murei mai aproape de sine pe cel umbrelor luminoase dinafară care-l străbat devin mai suave, mai diaphane. Între acestea imobilitate și alternanță fulgurantă, bine surprinse în citiva puncte de incidență, arta lui Baciu își află și căuta profiul.

Poste, în cele spuse pînă acum, am abuzat de o anumite latură ușor tehnistică, în genere ținînd de modalitatea evidentă a artei respective. La Baciu însă, din însăși natura meșteșugului, ridicat la rang de autoritate supremă, derivă consecințele de conștient. Săpînireă ci mai elaborate, cîntărește în timp, ascunde o grijă permanentă pentru ceea ce se va comunica pînă la urmă. Un lucru temeinic, o dimensiune umană constantă, eternă, nu pot parveni decît prin intermediul unui frumos aproape impersonal, și acesta este înțelepciunea lui Baciu. Meritele sale nu mai este reversul, imaginea, ci chiar miezul ființei noastre. Desăvîrșirea paradisiacă, pare să ne spună Baciu, se află înaintea noastră, în putința de a elucida noile convenții pe care viața ni le impune.

Grigore HAGIU

Cei din urmă (I)

Scriu cu înțirire despre un spectacol de televiziune excelent. Vreau să aplaud o demonstrație de regie care n-a însemnat adaptare ci interpretare și n-a însemnat descriere ci înțelegere de fond. Cînd e vorba despre literatură — arăd fără intermediarii actualității clasice — se află la latitudinea particulară a fiecărui cititor. Cînd e vorba de teatru — artă emanentă de intermediari — actualitatea clasice se află la latitudinea particulară a regizorului. Diferența constă în faptul că dacă punctul meu de vedere ca cititor particular mă privește strict personal, punctul de vedere al unui regizor vizează un public foarte larg. Regizorul este un exponent oficial. Regizorul este cititorul ideal care trăge cît mai multe concluzii contemporane dintr-un text clasic. El trebuie să demonstreză cu argumente convingătoare că un autor clasic este actual și de ce. Sau ar trebui să demonstreză. Să recunoaștem, că, din păcate, lucrul acesta s-a întîmplat destul de rar. Mult mai des asistăm la relatări regizorale descriptive și mult mai rar avem parte de "vizuiri". De adăugat că viziunea regizorului înseamnă și mult decît discernerea valențelor actuale într-un text clasic. Viziunea regizorului este un act complet de creație și ca atare trebuie să propună nu doar ideea ci și lumea ideii, un spoliu moral și estetic bine contaminat de personalitatea artistică a regizorului, de "culoarea" lui dar, totodată, un spoliu deschis din punct de vedere al înțelegerii publicului.

Spectacolul realizat de Radu Penuleasa pentru televiziune a avut multe din trăsăturile unei viziuni. În primul rînd a avut o idee, o idee dedusă din textul lui Gorki dar valabilă și pentru noi. Fără doar și poate: textul lui Gorki suportă mai multe interpretări, se îndestulează în mai multe puncte comune cu el, este actual din mai multe motive. Dar nu aceasta este problema sau dacă este, este problema altor spectacole. În cel-laltele probleme se referă la ceea ce Radu Penuleasa vede în textul lui Gorki și în ce măsură îl pune în discuție. Dar nu aceasta este problema sau dacă este, este problema altor spectacole.

Între toate variantele de interpretare pe care le oferă textul, el a ales și propune spre dezbateră problema generațiilor de sacrificiu. Și anume, nu generațiile de sacrificiu fizic ci generațiile de sacrificiu moral. Diferența este sensibilă: jertfe de sînge, oricît de dure, nu pot fi jertfe de suflet. După atîtea experiențe și trăpuri nu se poate trage concluzia că libertatea spirituală este singura sansă de afirmare a generațiilor noi? Că pentru idealul se moare dar idealurile nu pot muri? Cred că aceasta este ideea foarte frumoasă și, totodată, pleacă de la sîntățe. "Cei din urmă" în concepția lui Radu Penuleasa, nu sînt doar "cei mai tineri" ci și cei cărora generațiile noi trebuie să le garanteze libertatea morală și dreptul de a exercita.

AMFION

arte

Sânziana POP

SPORT

Cei doi cocosi, cu ciocuri din ciocolată

Cea de-a patra etapă din returul actualului campionat, a fost numită etapa derbiurilor. Asta pentru a mai da puțină culoare pentru a arunca o picătură de cernelă într-un pahar cu apă stîtută. Derby oricum sună frumos. Nu știu, dar cînd spui derby, parcă te simți mai elegant, mai gentilman, mai deosebit, într-un cuvînt, mai englez. Într-un meci derby, cînd se înscrie un gol, nu strigi gol cu un singur o, ci goal, cu doi de o, departînd astfel meciul de duzină de cel "comandă specială". Capul de afiș a fost considerat meciul dintre Rapid și Dinamo, echipe rivale, atîtădată candidații la titlu, în momentul de față copii ai suferinței. Amindouă echipele garmise serios cu titularii în națională, se zbat în mediocritate, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plouă cu pietricele cit pumnul lui Tamango, succesor de publicare a asigurat. Acum, cu toată deschiderea, o dulce mediocritate, și ce importantă mai are că una se zbate mai mult, iar cealaltă mai puțin. Lupta lor surdă este evidentă și ar trebui poate ca cineva (mă gîndesc în primul rînd, așa cum e și normal, la antrenorii și de abia în ultimul rînd, la maseuri) să le cumpere acest zbucium. În anii trecuți, la această întîlnire putea să ningă sau să plou

Sărutul mării

Buzele mele cunosc sărutul mării sărat — de marea și de verbină când curg în noapte pe malul stîng scălcia doamnă mi se înclină

cînd curg în noapte pe malul drept frigul își clatină apele frez dinspre catargul împădurind blind ca o lacrimă drep ca un crez

treceți de alge și pești cristalini valul rămîne cărunt înapoi anotimp al meu cu luceferi nebuni

de vă vorbesc de să facă tăcere în voi

Peste atita iarnă mov

Peste atita iarnă mov vintul își poartă nădăcile corăbii cresc din cercănuș ape și tremură luna lor străvezie

dar catargul rănit e de moarte dar catargul atîrnă de-o lacrimă neagră

și pești răstigniți pe limpezi petale

împodobit cu păsări de vol și cu scoici delirante mă-norc eu fata albastră din vise tale

Balul mixandrelor

pe drumul care leagă stelele de ape insingurează arborii subțiri

însingurează arborii de mătăse și ridă cu toată gura trandafiri

amurgul e un templu fără nume strădii de floarea albă ce-a dăzut decășit în ramură neștătoare de blind luceafăr și necunoscut

ninsori înălțimate de beteală din fluturi maitoase se retrag

pe brațul ei de marmură albastră mă poartă lebdă în larg

Aprilie

I-atiți înfrunzire în spațiul argintat — Se-aud trosnind în muguri petalele de stete. Plutim, corăbii albe pe mările de jad Cu vecele-nflorite de plante lungi și grele.

Ne salutăm cu flămuri de lotuși la catarg Și-und polenul palid te pierde sub ninsoare. Astrale margarite în reci fragmente sparg Silindru-le răspunsul la vechea întrebare.

Prin coame vegetale

Vreau duhul clorofilei să-l sfîșii între dinți Și-und singe de răcoare să-mi luncce-n artere. Descultă, sub arama tîpsilor fierbinți Să mă dizolv în ploaia de ierburi efemere.

Prin coame vegetale, prin vintul tremurînd În jocuri de logodnă chimicalele să-și sune Soboarele mărunte de păsări fără gînd. ...Doar bușnița Minervei alunge-se-n genune.

Noapte

La ceasul de osîndă, meduzele își zbat Chemările sticloase prin jungla de cărbone. Din pesterile orbe, prin spațiul despăcat O floare de magnezii alunecă-n genune.

Metalice șopirle au amorzi pe stînci Cu cozile de zale pierdute-n cruciate. Ascult prin chinorozul tîcerilor adînci Talazul hăitîindu-și troienele nomade.

Lucarne fumegînde pîndesc din cerul fix Cum cad vîind în lături portulurile grele Și-n aburul magnetic al orei de onir Les nimfele de sare să-și caute mărgele.

Pasărea albastră

Ești fîndr... Crini de flăcări sub pielea de șarpe Azucuzi. Fumează solzii mușchi în chihlimber. Un vînt uscat de stepă culorile îmi soerbe — O zodie proscrisă se spînzură-n frunzar.

Mă lasă doar o clipă, inelul de pe gleznd Să-l răsciesc spre stete — frumusețea mea amară! — Ce eridă ninsoarea își acutură prin beză, Ce duh coboară palid des ciopitului înalt?

O turbare hlamidă de noeri vă-a/șpoară — Pug spaima cîscolite prin ochii tăi adarma. ...Spre nordul calm alunec, spre brășteș polard. Sînt pasărea albastră... Am domă veii de eu.

Caii, prietenii noștri

Va fi primăvara, va fi și cail, prietenii noștri-și vor lua un prinz de violete pe pașiți. Va fi o operă de artă-acest festin — cînd între masele lor de carbid vor dispărea inocentele flori și gîtul lor se va păta cu rouă —, cînd fluturii i-or căldări trimiți de zeri să-i pedepsească pentru lăcomia lor de frumos, pentru neputința lor de-a fi oameni și de-a se opri

Cînd peste oraș...

Pleacă și tu într-o diligență, pleacă și tu într-o seară cînd peste oraș înfrunzesc avioane de cursd și la Operă dona Aida e suspectată de faraon, cînd după douăzeci de mii de spectacole înfloresc în pieptul spectatorilor fusesa reținută timp de un veac. Pleacă și tu, stea de mare, răpusă de setea uscatului, de vesela tristețe a oamenilor, de dragostea mea, de dragostea ta.

Sărbătoarea soarelui de prisos

În lungi convoaie, visînd femei, prizonierii se întorc acasă la sărbătoarea soarelui de prisos, cu amintirile prinse de mădușd, cu ramuri de măslin purtate în brațe, ca niște păpuși de jărdnă; primăvara e o țargă ce-ăduce spre noi și ei încolonați al salutd mecanic, precum un vulcan căruța îi ardeți împrudent fotografie pămîntului.

Liceeni fugiți

Acum peste cealal meu zboară cocorzi, peste amintirile în cadu bruma și în saloanele toamnei dansoasă pînățării, dîntas și raze, Chopin. Doar în zare mîștii par niște microbi cerzi urzați de liceeni fugiți de la ora.

Orașul, vatră a istoriei

O prietenie exemplară

— Pe marginea unor scrisori inedite —

Avînd o formație similară și bin-tuții de aceeași neliniști, A. Fundoianu și Ion Călugăru sînt afini spiritualoeste, într-ait încit nu exager- rez, cred, afirmînd că fiecare dintre ei se citea ca într-o oglindă în o- peră echilibrat, se redescoperea și se înțelegea mai bine prin acest sus- tintut, reînnoit cu fiecare cartă, tot- deauna necesar contact. Redescopere- rea nu echivala, nu putea echivala cu identificarea. Ea implica, desigur, și o confruntare, dar confruntarea n-avea loc pe terenul problematicii moral-intelectuale, aceeași la ambii scriitori, ci viza doar soluțiile propu- se pentru depășirea ei. Căci, aceia- și, în esență ei, drama era trăită la alt mod de fiecare dintre cei doi artiști, datorită deosebirilor tempera- mentale, desul de marcate, dintre ei, înclinărilor lor deosebite ca și evoluției lor intelectuale, diferite.

Obsedat de obârșia sa umilă, Călu- găru era un timid practicînd, osten- tativ uneori, fronda, mimînd chiar un anumit satanism și era, totodată, un spirit deschis realităților sociale, permiabil înnoirilor pe acest plan, dorindu-le cu ardore, care va sfîrși prin a opta pentru revoluție. Fundoianu, însă, spirit fugos, nu fără veleități aristocratice și autoritare — o demonstrează activitatea sa publi- cistică, pasiunea sa de a impune con- științei publice nume și idei noi, acceptabile sau nu, asta n-are aici im- portanță, de natură să scandalizeze și, chiar prin aceasta, să-l situeze în postura unui mentor, contestat ori nu, dar a unui mentor — căuta o altă cale pentru a-și depăși drama.

Afinitatea spirituală dintre cei doi scriitori explică o prietenie literară dintre cele mai frumoase și dintre cele mai fecunde. Dintre cele mai frumoase, aici avîndu-și fundamentul în prețuirea reciprocă, era pură dezinteresată. Și dintre cele mai rod- nice, fiindcă viza, în ultimă instanță, realizarea pleneră a confratelui.

Mărturie despre această prietenie, scumpă lui îndeosebi, Călugăru n-a lăsat. Cum n-a lăsat mărturie nici despre legăturile care-l uneau de în- zestratul, risipitorul cu propria sa avuție poetică trubadur modern, Ștefan Roll sau cu pictorul, înnoitor, disponibil tuturor cauzelor nobile, a- sumîndu-și rolul de animator, care a fost M. H. Maxy. Sau nu le-am des- coperit încă. Fundoianu și-a mani- festat însă public stîmă pentru acest spirit oșei geamăn, cînd i-a consa- crat cea mai frumoasă poemă a sa scrisă în românește, Oală lui Talaz.

Și-a manifestat-o și pe alte aște, însă, exprimîndu-și dorința de a menține, în pofida depărtărilor, cel mai strîns contact cu prietenul său, de a-l ur- mări evoluția și de a se confrunta pe sine, aflînd opinia acestuia despre noile sale poeme, scrise într-o lim- bă care, deși străină, o asimilase ca pe a sa. Trei dintre scrisorile trimi- se de Fundoianu lui Călugăru le-am putut parcurge prin bunăvoința d-nei Titina Călugăru. Toate scrise pe hîrtii cu en-tete-ul firmei Les Studios Paramount. Una, nedată, dactilografiată, anunță schimbarea a- dreselor, în versuri:

„Veuillez prendre note-j'y songe / que des le 15 Avril, enfin ! / Je cesse d'habiter rue Monge / pour le 6 de la rue Rollin / M'y trouveront jour- naux et lettres / amis, fâcheux et créanciers / persévérant dans mon Etre / au faite du Grand Escahier”.

Poezia, dutoasă, vorbind despre nevoia de a întreține o legătură ve- che, e semnată Benjamin Fondane. Pe aceeași pagină, jos, în colțul din stînga, e adăugat, însă, cu cerneață, în românește: «N-am primit „Omul de după ușă” și e, văd, recenzat. Uitare ? Poșta pierdută ? Represalii ?

„Vreau duhul clorofilei să-l sfîșii între dinți Și-und singe de răcoare să-mi luncce-n artere. Descultă, sub arama tîpsilor fierbinți Să mă dizolv în ploaia de ierburi efemere.”

„Lucarne fumegînde pîndesc din cerul fix Cum cad vîind în lături portulurile grele Și-n aburul magnetic al orei de onir Les nimfele de sare să-și caute mărgele.”

„Ești fîndr... Crini de flăcări sub pielea de șarpe Azucuzi. Fumează solzii mușchi în chihlimber. Un vînt uscat de stepă culorile îmi soerbe — O zodie proscrisă se spînzură-n frunzar.”

„Mă lasă doar o clipă, inelul de pe gleznd Să-l răsciesc spre stete — frumusețea mea amară! — Ce eridă ninsoarea își acutură prin beză, Ce duh coboară palid des ciopitului înalt?”

„O turbare hlamidă de noeri vă-a/șpoară — Pug spaima cîscolite prin ochii tăi adarma. ...Spre nordul calm alunec, spre brășteș polard. Sînt pasărea albastră... Am domă veii de eu.”

Cavaler al inimii

Ne-am întrebat adeseori, cei care citim cu mare curiozitate critica lite- rară, ce anume urmărește ea? Căci în timpul nostru ea pare un război întins între intenția pură a scriitoru- lui de a arăta lumii fața sa necunos- cută și intenția confuză a criticii de a elucida nu misterul poeziei, ci al per- soanei autorului, de a demitiza ceea ce el înfăptuiește de-a lungul vieții sale cu discreție. Iată, chiar și cea care scrie aceste rânduri a simțit cu vinovăție tentația de a citi la sfîrșitul cărții „De dragoste” aparținînd poezului Mircea Badea ca pe un punct de reper, scurta schiță de portret că- cută de Mihai Gafița la sfîrșitul căr- ții și de a afla amănunte din viața poezului și de a spune și celor care n-au citit că Mircea Badea, la apari- ția volumului „Incantații” (Premiul Editurii Fundațiilor, 1940) a fost în- timpinat cu entuziasm de Tudor Vianu, apoi de Miron Radu Paraschi- vescu și de Dragoș Vrăncianu în „Curentul literar”.

Mă gîndesc chiar, cum să fi scris dacă nu știam că autorul acesta, sau tînrul romantic de odinioară, ar fi avut ca amănunt de viață această singură carte... Căci pentru cititor, cred că singura biografie a poezului trebuie să fie opera sa.

E potrivit să adaug că Mircea Ba- dea în tot timpul tacerii sale a scris și că poeziile publicate acum, în acest volum, încearcă să readucă în cititor, după treizeci de ani, imaginea unui poet care fusese o mare promisiune.

Ce este memorabil în această carte cu multe stări sentimentale, cu multe strecurări feline de stafil ne- maînținute?

Reprezintă poezia aceasta conștiin- ța unui om care și-a trăit viața după ritualurile simple ale naturii concre- tizîndu-și simbolul prin călătoria sa în trecut unde se află lumea vie de ieri și de mine fragedă și promi- toare încă?

Am avut senzația citind cartea că în ea nu e memorabilă nici o idee, nici o imagine, nici o expresie, ci alt- ceva ciudat care comunică direct prin piele, prin magnetism la ființa smenească. Precum fumul ce se dega- jă din mirodenii, așa vine de demult și viața acestor poezii către cel care le citește. Te îmbată fumul mirode- niilor, te trezește și se sfîșiește, din- du-ți iluzia că te afli la un ritual sa- cru. Nu urmează nimic după aceea și nimeni nu se strîște pe această cale simplă a mirosurilor decât uneori gîndul care e în stare să declanșeze o adevărată poveste proustiană în atingerea delicată a unui sfînt miros din natură:

„O despletire de miere și văpaie își flutură freacă în înserare și prin tăcerea devenind tot mai

adînc, departe sub zare, defiorarea roșește lumina”

sau: „O, de cite ori nu mi s-a părut/ că-n toilul greului, de sila urfului,/ țî-aud glasul chemîndu-mă pe nume,/ frumoașa frumosașelor cu plete de aur/ roabă cheremului Zmeului/ unde- vă... la marginea pămîntului,/ pe cine știe care coclaur!”

Cel care a scris aceste versuri, ca- valer al inimii, slujește și acum e aromată atmosferă medievală în care licăresc din cînd în cînd arme acum- pe și neliniște.

Gabriela MELINESCU

NICOLAE PASCU

Cu mine printre vraci

Doctorul Igor Volosierid De lear corpuri caut de cînd mai tate curg pe rîul fînd matori cu apa fînd fund și drupe căderii caut pînă la amurg să-l mai vîntăsească o dată desupra mea rotund. Și pelerin cu datu-mi sub marea lătrăre cu pieptul înflorit de singurii mozi de febre-săltă, erid, spre dincolo de zore lîni port cultural adrează cu mine printre vraci.

Mi-am luat de metacorp schelenul în pielea umbrat înfășat creșcîndu-mi să-și gînd oțelul burate din belug-șuat. În strălucit de tîbi și femore erid acum o vale pe-o stîncă dac coclaur și a simțim erimura la desclășet de un fînt.

În timpul Alb pîndește Negru încoșoșii îi fîi alternații ocol dar spirital erid-a cîndele integră cîdeloșele simlăzate cu formă și-n noaptea Albă căld bemal strategic înflorită zori pe coate cu rîgheș vîntuș, turnoș și-așeză stîle de noapte.

Se-unde-n ale de stătopoc concertu-n negru dar major la dirijndu-și tîburi lăcși de-amoc cu cozi de coaze și topor și-o erid creșcînd și ceteroșul burful și-i dezavîșă-n alnoșie eriduri, un de corii sau se strînge-n pieptul de stăle.

În gara albă cu peron danteșc în jumal întinșul galactie lîni lăcș și se zîrșește se-erucioșă chiromatice. Se-aprind n-erazi și se stînge de mîni n-erazi și se stînge după răstărea-n mînișe după răstărea marelui sac.

Tîfoni și-șterne zăpada pe chipuri flor de bambac în gînduri și gest și alb-i pînăre-ure zînd și noaptea și albul de necunoscut un pas te despartă cum și de strada un pas și palid e albul de-aietie umbră vegheate și alb-i tăcerea și alb și clipa și tu imaculat, din purgatoriu acesta cînd ieși vertical sau orizontal.

Mă plec, ră dăru dreapta, vouă preoți păgini cu-odăjii de zăpada și frunzi mărgelitoare de-acea fîrbinte rouă Sărutul și potirul cu gheață n-erădă! ce mi l-ași duz răcorilor la gură din care-autodafatul am gustat amara dulce cuminecătură!

ERRATUM

Capitolele PATRU (Cul dat i-a fost să se știe pe sine) și ȘASE (Un fluviu-i Netimpul), din ciclul POEM ÎN ȘAPTE POEME, apărut în numărul trecut al revistei noastre sub semnătura lui Toma George Măiorescu, — se vor citi corect astfel:

PATRU

(Cui dat i-a fost să se știe pe sine) Um om într-un geam / În sfera de aer / Imbrăcat în cer / și-n sfera de vis / În cîbrul din jur / și deasupra / Un Om / și o taină / Alunecă spații / totul se gru- pează / În Marea Alunecare / În jurul lui / Apa focul pămîntul și aerul / Vo- lume forme sunete culori / Lumi con- tinente peisajii orașe clădiri / El e în mijloc / oglindă a tot ce există / și există pentrucă el este / În cine să se reflecte Tot / și cine să despartă Totul În Fie- care / și cine să dea Nume / și cine să dea Număr / la Tot ce există / și la Fiecare ce este / Nici cel mai puternic / nici cel mai frumos / nici cel mai adaptat / nici cel mai adaptabil / nici cu creierul de majusculă pondere / singurul / cul dat i-a fost să se știe pe sine / și cui dat i-a fost să se clădească pe sine / (De ce nu pan- tera / pachidermul / sau pajura ? / De ce nu delfinul / termita / sau șarpele ? / De ce ?) / Fără răspuns. / Zace Îngrcpat în El / ferecat sub șapte lăcate / chinuțoare taină / fără de chei / Omul / accident bio- logic / Centru geometric al Rațiunii.

ȘASE

(Un fluviu-i Netimpul) Fugit irreparabile tempus... / Oprească-se Timpul! / Cremenite oglinzi / și mucele ape / de-un suflu atîșe niclînd ? / Cel cu aripi la glezne / Cel mereu alegînd / cu bușetrii în frunte / e-un mit faustian / sau e Fata Morgana / Un fluviu-i Netimpul / mereu curgător / cu sori revolu- ții / rotații pe oale / flux și reflux / Dar Timpul — e moșii amoroșre / Băltă de ape stătute / Căldare de liniști / În fur tobogane așezate în cere / inverse rachete spre — oglinzile negre / tăcut proiectînd pe-nclinatle planuri / volume și forme culoare și sunet / Obiecte și flinte nebu- loase privești / triunghiul și sfera supra- fețele plane / alunecă toate în apele negre / și iată mijind de departe: Lîmanul / Se zăduciumă lumi / Se animă Materia / O forță secretă o împinge / Din mîrzi din pic- oare totul se-agită / și spate și brace sau crows se înoată / (nălnînd fiecare din propriul impuls / explozii în lanț / sinco- pe-n structuri / dezagregări / condensări descumpneri) // Mai aproape-l Lîmanul / Se suflă astmatic / Încordată-i mișcare / culoarea coboară spre alb / mușchii atîră- ca rupele funii // Acordul perfect : Repau- sular total / Expansiune a bălții / Neade- ri Echilibru / Parța se dizolvă-n Întreg / Absolutul / Recăderea în Tîmp / Apoi tobogane / Alunecă spații / Netimpul / O- glinzile negre / ș.a.m.d.

Cavalier
la inimii

novalis

Odată cu mișcarea romantică germană — această reacție împotriva clasicismului — omul nu mai vrea să fie ceea ce se numește „o vîrșă în lanțul fenomenelor naturii”, ci încearcă să devină o făptură care să dea lumii un sens.

Autorul de fapt al manifestului de la Jena al noului curent filozofic și literar este Novalis, de la nașterea căruia se împlinesc 200 de ani. Poet al armoniei cosmice, al gândirii aforistice și al aspectelor de miracol ale existenței — Novalis parcurge prin filozofia romantică drumul de la poezia universală la aceea a universului. Facultăți gratuite și îngîmțate a jocului poetic, el îi opune necesitatea unei experiențe precise. Astfel barocul vieții în umbra morții este de fapt structura etică și umană care susține toată urzala emoțională a poeziei sale.

În concepția lui Novalis poezia este instrumentul de edificare a lumii și realizare superioară, adică ceea ce el definește reamîndu-l „Spirital poeziei și lumina de simțămînt care face să răsună înăuntru la Mendelsohn” — se confesază el în „Fragmente”. Opera de transmutație a aparențelor, încreștă de poet, însemnează pentru Novalis a dăru cu sensibilitate ceea ce e nepăsător, a trezi la conștiință ceea ce e inconștient. De aceea semnificația literară și forma în care își manifestă genul îl face pe contemporanul său Tieck să-l compare cu Dante.

De fapt din toate operele sale începînd cu „Imnurile către Noapte”, „Henrich von Ofterdingen” și conținînd cu „Lăvăștii lui Sair” sau „Fragmente”, am putea extrage înțelegerea substanțială care inspiră poezia modernă a secolului nostru. Limbajul

liric al „Imnurilor către Noapte” e plin de grandoare, e gîndit cu simboluri vizibile. În speșul nocturn al sufletului nașterea vieții se desfășoară sub ochii noștri în dialectica lumină-întuneric.

Examenul operelor lui Novalis ne dezvăluie că frumusețea binelui e unica sa posesiune reală. Marele poet are o intensă putere de abstracție, forța de a urmări cele mai profunde și evanescente idei. „Nevolte speculative — recunoaște Hegel — au fost deosebit de puternice pentru a trezi în acest suflet frumos o aspirație nostalgică, fără să îngăduie însă triumful tendinței lui spre abstracție, dar nici renunțarea la ea”.

Mai toate operele pe care ni le-a lăsat au rămas sub formă de fragmente. Dar Novalis ne-a transmis planul unei lucrări enciclopedice în care experiențele și ideile diferitor generații trebuie să se elucideze mutual, să se confirme și să se fortifice.

Caracterul este pentru el o voință complet formată: „Ein vollkommen gebildeter Wille”. Poezia și virtutea, care pentru el mai mult conțemporan și să n-au decît o existență convențională și fictivă, sînt pentru acest „Pascal german” baza eternă a universului. „Nu există — crede Novalis — decît un Templu în lume, și acest Templu e trupul omului. Nimic nu este mai sfînt decît această nobilă Formă. Noi atingem Cerul cînd așezăm mințile pe trupul omenească”.

Iată, cum, deși sprijinit pe coloanele înalte ale unor doctrine filozofice transcendentale, mesajul operelor lui Novalis, trebuie să recunoaștem, este în esență o nouă mitologie care să stea în slujba rațiunii.

Bun venit...

Bun venit celui drag, acum și niciodată mai mult, te cheamă Glasul meu; apropiată ni-e despărțirea.

Ceea ce am căutat, am aflat Și se topește legăturile de vrajă. Ființa frumoasă — vezi tu regina — ridică farmecul

Și desface vraja; zadarnic zburat-am mult În jurul fiecărui tron. Dar, în cele din urmă, prin el mi-a făcut semn techea patrie.

Arde de-acum puternic acea văpaie tainică — Vechea mea ființă adîncă în plămîuirea pămîntescă:

Tu să fii preotul care aduce jertfele. Și să cînti cîntecul întoarcerii.

Ia aceste crengi, cu ele acopere-mă, Pe urmă ingînă spre răsărit cîntecul sublim. Pînă ce răsare și se aprinde soarele Și-mi deschide porțile străvechii lumi.

Mirosul vălului care mă înconjură înainte, Coboară acum aurit peste cîmpii, Și cine îl simte, jură, plin de voioșie, Frumoasei prințese, iubire veșnică.

În aburul magic

Aceste cuvinte puternice străbătute de un curaj străin. Neazuite lucruri și mărețe fac slobodă închipuirea. Orice se răsfrînge în toate și se amestecă cu ele și stau uimite în aburul magic.

Strălucirea veșnică a primejției împospăltînd ființa în jertfa singuratică. Dar însoțindu-i pe zei orice legătură trebuie să se rupă și să capete mii de cugete noi. Voluptate și tristețe, înfierbîntate dorinși neliniștițe cresc una din alta pînă să se coacă. Și ceea ce credeam săvîrșit De-abia văd venind de departe.

În facsimil:

Fragment din scrisoarea lui Novalis către prietenul său Tieck, unul din întemeietorii Cercului de la Jena.

Atunci s-a scufundat...

(fragment)

Atunci s-a scufundat primul fir de praș în cicatrice, Gîndiți-vă la sărutul de după stringerea mesei. Eu am fișnit înapoi în propriile mele valuri, A fost un fulger, puteam să mă agit, Să mișc firele drăgălașe și paharul, Cugetele au fișnit în grabă spre simțuri pămîntești, Atunci cînd m-am început eu singur. Eram încă orb, totuși stele luminoase se clătinau Prin depărtările miraculoase ale ființei mele, Nimic nu era încă aproape, numai din depărtări Mă găseam un ecou de timpuri vechi și de vremi viitoare.

Răsărită din tristețe, din dragoste și presimțiri, Fost-a numai un zbor creșterea conștiinței, Și cum voluptatea a bătut flăcări în mine, Îndată durerea cea mai mare m-a pătruns. Lumea era înflorită în jurul dealului luminat, Cuvintele profetului au devenit aripi Nu mai mult singuratic: — numai Heinrich și Matilde S-au unit amîndoi într-un chip.

Ai o inimă...

Ai o inimă De om și tu Intunecată noapte? Ce tînuiești Sub mantia ta De pătrunde nevăzut În sufletul meu Cu vigoare? Tu luminezi numai înspăimîntător.

Delicios balsam Picură din mina ta, Din mînușchiul de maci. În dulce beție Desfășori tu împovăratoarea Aripă a sentimentului Și ne hărăzești bucurii De nespus și întunecate Și tainice, cum însăși ești. Bucurii care ne lasă Un cer bînuit. Sărmană și copilărească Îmi pare lumina Cu lucrurile-i peștrișe. Îmbucurătoare și binecuvîntată Despărțirea de zile.

Așadar din pricină numai Că noaptea Își înstrăinează slujitorii Însămînzezi tu, În îndepărtarea spațiilor, Strălucitoarele bile, Mai cerești decît oricare astru strălucitor,

Ce-ți vestesc Atotputernicia și Reîntoarcerea În răstimpul surghiunului. Ne apar imenșii ochi Pe care noaptea Îi deschide în noi. Ei văd mai adînc Decît palorile

Prezentare și traducere de PETRU ȘFETCA

Acelor oști nenumărate, Sărmane întru lumină, Ei pătrund baierile inimii Unei firi iubitoare Care simte cu o voluptate nespusă

Într-un spațiu mai îndepărtat. Lăudată fie regina Firii, Măreța crainică A sfintei lumi, Vestala Iubirii fericite! O să vii, iubito — Noaptea-i aici, Încîntat e sufletul meu Ajuns-a la capăt cărarea de pe pămînt Și iată-te a mea iarăși. Mă uit la tine, în profunzii tăi ochi întunecoși, Și nu zăresc, decît dragoste și fericire.

Pogoriți pe Altarul nopții, În așternutul moale Acoperămintul cade Și aprinse de apăsarea caldă Se inflcărează dulcele jertfe Ale curatei ardori.

Cîntece duhovnicești

Cînd se ivește noaptea cu proaspătă respirație și începe să crească — adieri din slavă asemenea bucuriei Prealnaltului mușcă înspumînd zăbala și spiritul trufăș taie brazde în pămîntul neprimitor. Toate ar vrea să migreze la izvoare de-ar apuca avîntul, dar de înfrîngere simte trebuință orice armonie și puteri curate își lasă ofranda pe buze muritoare. Lîngă piscuri lumina neîmblinzită care salută ca o furtună ce se îndepărtează.

Pe fiecare rană crește o floare tîmăduitoare. Miimi prietenoase se întind celor ce vor avea credință. Dintr-un prelung ivor cerese să soarbă cutremurați în vîntul vieții cîntînd Aleluia. Departe vechi timpuri întineresc. Păcatul e-n noua faptă. Și-n poala sfîntă popasuri de-nchinare.

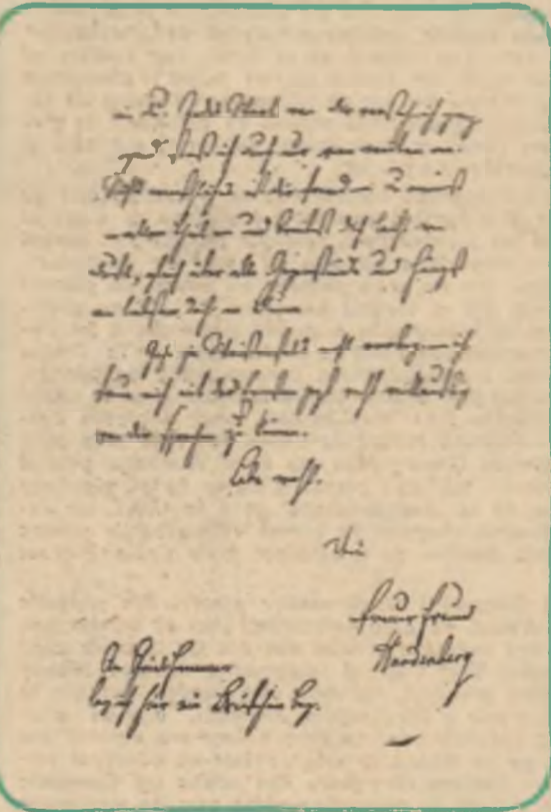
Aforisme

Umanitatea e simțul superior al planetei noastre, steaua care e legată de o lume superioară, ochiul pe care îl ridică spre cer.

Orice curaj nu e un curaj complet. Curajul este cînd roade, cînd coace, curajul care războiește prin ele însele și curajul care nu preferă decît prin acompaniament.

Cu timpul, istoria ca derera legendă. Ea se deservă ceea ce a fost la început.

E cu putință ca prin viața care rîde, să saltăm și să învîlmăm viața trecută. În piesele istorice ale lui Shakespeare există o lăptă nelătrărită între poezie și nepoezie. Trivialul acolo e spiritual și liber, în timp ce mărețul e înșepetit și trist. Viața inferioară e acolo în mod constant opusă vieții superioare, adesea, tragică, adesea parodistică, adesea numai pentru contrast. Istoria, ceea ce poetul numește istorie, e reprezentată în aceste patru piese drept o istorie care se transformă în dialoguri, în ceea ce e mai degrabă contravolul istoriei adevărate; și totuși aceasta este istoria doar că ea trebuie să fie și sincronică. Tot ceea ce e dramatic se asemănă cu o romanță, care e clară, simplă, rară, un adevărat joc poetic, fără scop determinat.

Aforisme

Goethe e un poet foarte practic. El e în operele sale ceea ce sint englezii în produsele lor industriale: cit se poate de simplu, de net, de ușor și durabil. El a realizat în literatura germană ceea ce Wedgwood a realizat în domeniul artei engleze. El, are ca englezii un gust în mod natural economic, un gust nobil cucerit de spirit. Din studiile sale despre fizică se vede că îi place mai bine să redea perfect un lucru insignifiant, asupra căruia să arunce strălucirea și lustrul suprem, decît să întreprindă o mare operă, adică să facă unele lucruri despre care știe de la început că nu le va isprăvi, că vor rămîne informe și nu le va duce niciodată la o măiestră desăvîșire.

Toți oamenii sint variațiile unui individ complet, adică a unei căsnicii.

Separarea filozofului de poet nu e decît aparență și are loc în detrimentul celor doi. Ea e semnul unei boli și a unei constituții malade.

Există o imitație simptomatică și o imitație genetică. Numai a doua este vie. Ea presupune unirea intimă a imaginației și inteligenței.

Organele gîndirii sint părțile genitale ale naturii.

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Virgil Teodorescu
Redactori șefi adjuncți:
Cezar Baltag, Fănuș Neagu,
Adrian Păunescu
Secretar general de redacție:
Constantin Toiu

REDACTIA:
București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon: 11 51 54; 12 16 10

ADMINISTRAȚIA:
Șoseaua Kiseleff 10 tel. 18 33 99

ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei

Tiparul executat la COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCINTEII”
Prezentarea grafică: Mircea Popescu
Paginator: Nicolae Ion